БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№148 (8055) | 1956 оной июниин 24, воскресенье | Сэн 20 мүнгэн

ШЭНЭЭР НЮТАГЖАГШАДТА УРГАСАЯА ХУРЯАЛГАДАНЬ ТУҺАЛАЯ!

Эрэгтэй ба эмэгтэй комсомолецуудта, бүхы советскэ залуушуулда ВЛКСМ-эй Центральна Комитедэй Хандалга

Хүндэтэ ханинар!

Түрэл Коммунистическэ партиингаа уряагаар, өөһэдынгөө халуун зүрхэнэй зоригоор атар ба боро газарнуудые ашаглахаяа мордоһон манай үетэнһөө, хани нүхэдһөөмнай урматай һайн мэдээсэлнүүд ерэжэл байна. Тэдэнэр хүхюун омогтойгоор иигэжэ дуулганад:

— Шэнэ газарнуудта тариһан таряамнай жэгдээр ургажа, гоё һайханаар харагдажа байнал!

Гушан гурба үлүүтэй миллион гектар элдүүрилэгдэһэн бүхы атар ба боро газар дээрэмнай аржагар эдеэтэй колосууд бүри һаяар шаааяхань. Шэнээр ашаглагдаһан хизаарнууд Эхэ орондоо мүнөө жэлдэ хэдэн зуугаад миллион пүүд эрхим һайн ороохо таряа үгэхэнь лэ!

Иимэ ургаса миин өөрөө ерээгүй. Энэ жэлэй январь һарада Кремль соо болоһон зүблөөн дээрэ шэнэ газар элдүүрилэгшэдэй эрхим түлөөлэгшэд бүхы талмай дээрээ элбэг баян ургаса ургуулхабди гэжэ партидаа, арад зондоо тангаригта ёһоор үгэеэ үгөө бэлэй. Комсомолой эльгээһэн 350 мянган хүбүүд, басагад хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ, амжалта түйлаха байһандаа батаар этигэн, Эхэ орондоо түйлай ехээр дурладаг байһанаа гэршэлэн харуулжа, тэдэ нютагуудта анханай һуужа байгаашадтай нэгэн хамта эбтэй һайнаар ажаллажа, эрхим ургаса абахын түлөө тэмсэһэн байна.

Партиин XX съездын боложо байһан үдэрнүүдтэ үрэһэ хүрэнгэ, горючи болон эдеэ хоол тээһэн 300 ашаанай хүндэ машинанууд Атбасарһаа гаража, Казахстанай атар газарнуудта байһан холын ажахынуудта ошохо гэжэ зориһон юм. Хүсэтэ ехэ һалхи шуурган харгы замыень саһаар булажа, хүн зониие дааруулжа, тээгээд ябаһан ашааеншье хуу татажа хаяхаар забдажа байһан юм. «Энээниие дабан гарахабди!» гэжэ залуу жолоодогшод эрид шууд шиидэбэ. Километр бүхэниие гатала гаталһаар тэдэнэр үнэхөөрөөшье дабажа гараа. Энэ баатарлиг аяншалгань XX съездын трибунаһаа хүргэгдэһэн баяр баясхаланда шэнэ нютагта ерэһэн хүбүүд, басагадай үгэһэн харюу болоо бэлэй. Эгээл иимэ жэшээнүүд область бүхэндэ, район бүхэндэ, совхоз бүхэндэ, МТС бүхэндэ тон олоор үзэгдэдэг. Эрэлхэг зоригтой эдэбхитэд газартаа шииг нойто ехээр тогтоохын тула поли дээрээ саһа хахалжа ороһон юм. Һалхитай хүйтэн, ута унжагай хабар болоошье һаань, тэдэнэр богонихон болзор соо таряагаа тарижа дүүргэбэ.

Энэ тэмсэлдэ манай нүхэдүүд гансаардажа байгаагүй. Тэдээндэ бүхы советскэ арад туһа хүргэжэ, тракторнуудые, автомашинануудые, сеялкэнүүдые, плугуудые, барилгын материалнуудые, үдэр бүри хэрэглэгдэдэг элдэб янзын эд бараа эльгээдэг байгаа.

Хүндэтэ ханинар!

Шэнэ газар дээрэ халуун хүдэлмэриин хаһа — таряа хуряалга эхилхэ дүтэлөө. Оронойнай зүүн зүгэй районуудта хэзээдэшье иимэ ехэ талмай дээрэһээ ургаса хуряагдадаггүй бэлэй. Теэд тэрэниие бушуу түргэнөөр, гээлтэ хоролтогүйгөөр абаха хэрэгтэй бшуу. Энэмнай тиимэ бэлэхэн хэрэг бэшэ. Тэдэ нютагуудтамнай сагай уларил тогтууригүй байдаг гэжэ хараада абаха ёһотой: үргэлжэдөө бороон орошожо болодог, үгышье һаа эртын саһан унашажа магад. Эдеэшэһэн таряан бэлээр адхардаг ха юм. Нэгэл үдэр гээгдээ һаа, гектар бүхэнһөө хоёр—гурбан центнер оро̄ho дутуу абтадаг байһаниинь мэдээжэ. Тоолоод үзыт даа: хэрбээ хуряалгые нэгэл үдэрөөр үрдижэ үнгэргөө һаа, шэнэ газарнуудһаа хэдэн миллион пүүд шэниисэ ехээр абтажа болохо ха юм.

Сибириин ба Казахстанай полинууд дээрэхи ургасые бүрин хүсэдөөр хуряажа абахын тулада ВЛКСМ-эй Центральна Комитет таанарта, эрэгтэй ба эмэгтэй комсомолецуудта, манай ороной эдир хүбүүд, басагадта иимэ уряатайгаар хандаха гэжэ шиидэбэ:

— Ургасаяа дары түргэнөөр, гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа абаха хэрэгтэнь шэнэ газар элдүүрилэгшэдтэ туһа хүргэебди!

— Энэ талаар Казахска ССР-эй, Алтайн ба Красноярска хизаарнуудай, Чкаловска, Саратовска, Новосибирскэ, Омско ба шэнэ, боро газарнуудые элдүүрилжэ байгаа бусад областьнуудай, городуудай, хүдэлмэришэнэй тосхонуудай, районно центрнүүдэй комсомолецууд ба залуушуул жэшээ харуулха ёһотой.

Шэнэ газарнуудта гүрэмнай элдэб янзын техникэ олоор эльгээгээ гэжэ таанар, нүхэдүүд, мэдэнэт; тэндэхи хүн зон шэн зоригтойгоор ажаллажа байна. Тиигэбэ ябашье, богонихон болзор соо таряагаа хуряажа абахань бэрхэтэй. Гансал таряа хадаад дүүрэдэг бэшэ ха юм. Тэрэниие молотилкоор сохихо, хиидхэхэ, хатааха, хэдэн зуугаад модоной газарта байһан элеваторнуудта шэрэжэ абаашаха ёһотой бшуу. Эгээл иимэһээ танай туһаламжа хэрэгтэй болоно гээшэ.

Таряа хуряалгада һайн дураараа ошохые хүсэһэн 200 мянган хүбүүд, басагадые өөһэдынгөө нүхэдүүдтэ туһа хүргэхынь тула шэнэ, боро газарнуудые элдүүрилжэ байһан районуудта хоёр һарын болзороор комсомольско организацинууд эльгээжэ шадаха бэзэ гэжэ ВЛКСМ-эй ЦК тоолоно.

Хуряалгын халуун үедэ ажалша хүдэр гарнууд тэндэ хэрэгтэй. Хүнгэн солбон, урагшатай түргэн, хара ажал ба элдэб бэрхэшээлнүүдһээ айдаггүй хүнүүд ошохол ёһотой болоно. Комбайн, трактор, автомашина ябуулжа шададаг, молотилко хүдэлгэдэг хүнүүдэй ошоо һаа, бүришье һайн байгаа. Тэндэ ошоһон бүхы хүнүүдтэ ажал олдохол! Оро̄ho таряа, горючи, уһа шэрэдэг хүнүүдэй ажал, ток дээрэ, элеваторта, оро̄ho таряа арилгалга, худхалга, ашаалалга дээрэ хүдэлмэрилдэг хүнүүдэй ажал баһал хүндэтэй. Юрэл сэнгэхэ зугаалхын тэдыдэ тэрээ руу ошоно бэшэт. Шэнээр нютагжагшад таанадһаа ехэхэн туһаламжа хүлеэнэ. Үнэн сэдьхэлһээ — һайн даа гэжэ хэлүүлхээр ажаллаха ёһотойт.

Зүгөөр тэрээ руу ошолгонтнай бараг һайн аяншалгашье болохол. Энээнһээ урагша үзөөгүй нютагуудаа харахалта. Волга шадарай жэгтэй һайхан талануудые, Сибириин ба Казахстанай үзэсхэлэн гоёыень бүхы наһан соогоо һанажа ябахалта. Парти, правительствын уряагаар тэрээ руутнай шэнэ шэнэ заводуудые, электростанцинуудые барихын тула, шахтануудые малтаха, түмэр замуудые табихын тула хэдэн мянгаад залуу патриодууд энэ үедэ ошожо байнал. Энэ һайхан сагта одо мүшэдөөр ялалзаһан тэнгэриин майхан доро полевой станда байха, саг зуурын палатка соо амарха, түүдэгэй дэргэдэ һууха гээшэ ямар жэгтэй гоёб! Хүсэ шадал оронхой, хүрин улаан болотороо наранда дүрэнхэй, согтой хүхюунүүд гэртээ бусажа ерэхэлта. Ажал хүдэлмэриинтнай аша харюулагдахал!

Нүхэдүүд, залуу хүдэлмэришэд ба албахаагшадһаа, дээдэ һургуулинуудай студентнэрһээ бүридэһэн габшагай ажалша отрядуудые, бригадануудые эмхидхэгты! Комсомольско хүдэлмэрилэгшэд ба эдэбхитэд тэдэ отрядууд, бригадануудые толгойлжо гараг лэ!

Энэ табигдаһан зорилгын айхабтар ехэ удхашанарые зүбөөр ойлгожо, шэнэ ба боро газарнуудые элдүүрилжэ байгаа районуудта таряа хуряалгада хабаадалсаха тушаа залуушуулай дунда ойлгууламжын, эмхидхэлэй хүдэлмэриие ЛКСМ-эй ЦК-нүүд, республикануудай комсомольско организацинууд үргэнөөр ябуулха бэзэ гэжэ ВЛКСМ-эй ЦК найдана.

Алдарта советскэ залуушуул энээнэй урда тээхинүүдтэл адли эдэбхи зоригтойгоор, өөһэдынгөө уялгые гүнзэгыгөөр мэдэржэ, таряа хуряалгада ябалсахын тула шэнэ газарнуудта ошохо, оро̄ho таряа элбэгээр абахын тула хүсэ шадалаа гамнахагүй бэзэ гэжэ ВЛКСМ-эй Центральна Комитет батаар этигэнэ.

Таряан гээшэ манай баялиг мүн. Элбэг ехэ таряа хуряаха бүримнай манай советскэ гүрэн улам хүсэтэй болохо, советскэ хүнүүдэй ажана һайн байдал дээшээ гараха ха юм. Ургасаяа саг дарыдань, гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа абахын тула унаһан малгайгаа абангүйгөөр ажаллаял!

Эдир залуу эдэбхитэд, аян замдаа бэлдэгты, — саг хүлеэжэ байхагүйл!

ВЛКСМ-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ.

ВЛКСМ-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДТЭ

Шэнэ ба боро газарнууд дээрэ мүнөө жэл һайн ургаса абтахаар хүлеэгдэнэ. Саг дарыдань, гээлтэ хоролтогүйгөөр ургаса хуряахын тулада хүдэлмэриин хүсэн ехэ хэрэгтэй болохо юм.

«Шэнэ ба боро газарнуудые элдүүрилжэ байгаа районуудта ургаса хуряалгые үнгэргэхэ хэрэгтэ комсомолецууд, залуушуулай хабаадалсаха тухай» тогтоол ВЛКСМ-эй ЦК баталан абаба.

Таряа хуряалгада хабаадалсахаяа ошыт гэһэн уряатайгаар ВЛКСМ-эй ЦК комсомол хүбүүд ба басагадта, бүхы советскэ залуушуулда хандаба.

Таряа хуряалгада залуушуулые шэлэн абажа эльгээхэ болоһонтой дашарамдуулан, залуушуулай дунда ойлгууламжын, эмхидхэлэй хүдэлмэриие үргэнөөр ябуулхыень комсомольско эхин организацинуудые, комсомолой райкомуудые, горкомуудые, обкомуудые, крайкомуудые, союзна республиканудай ЛКСМ-эй ЦК-нүүдые ВЛКСМ-эй ЦК уялгалба. Комсомолецууд ба залуушуулай суглаанууд дээрэ энэ хандалгые уншажа, зүбшэн хэлсэхыень ВЛКСМ-эй ЦК комсомольско организацинуудта һайшаан дурадхаба.

Комсомольско эхин организацинууд, комсомолой райкомууд, горкомууд, обкомууд, крайкомууд ба союзна республиканудай ЛКСМ-эй ЦК-нүүд шэнэ газарнуудые элдүүрилжэ байгаа районуудта таряа хуряалгада һайн дураараа ошохые хүсэһэн дээдэ һургуулинуудай студентнэрэй дундаһаа, промышленна предприятинуудта, эмхи зургаануудта ажаллажа байһан городой залуушуулай дундаһаа хоёр һарын болзороор 200 мянган хүнүүдые энэ жэлэй июнь—июль һарануудта шэлэжэ абаад, СССР-эй Хүдөө ажахын министерствын, СССР-эй Совхозуудай министерствын ба СССР-эй Хилээмэн зүйлэй продуктнуудай министерствын гаргаһан хубаариин ёһоор эльгээхэ зэргэтэй.

Таряа хуряалга дээрэ гараһан залуушуул элдэб бэрхэшээлнүүдтэй дайралдаха байха гэжэ комсомолой обкомууд ба крайкомуудай, ЛКСМ-эй ЦК-нүүдэй анхаралые ВЛКСМ-эй ЦК хандуулна. Ушар иимэһээ комсомольско организацинууд залуушуулай дундаһаа хуряалгада ошохо хүнүүдые наринаар шэлэн олохо ёһотой. Тиихэ зуураа, юумэнһээ гэдэргээ сухаридаггүй, шударгы бэрхэ, бэе элүүртэй, 18-һаа доошо бэшэ наһатай хүбүүд, басагадые эльгээхэ хэрэгтэй болоно.

Комсомолой горкомуудай ба райкомуудай дэргэдэ шэлэн абаха комиссинүүдые бии болгохо гэжэ һайшаан дурадхагдана. Таряа хуряалгада гарагшадта комсомолой горкомууд ба райкомууд ВЛКСМ-эй ЦК-гэй тогтооһон түхэлэй комсомольско путевконуудые барюулха байна.

Хуряалгада мордоһон залуушуулай дундаһаа габшагай ажалша отрядуудые, бригадануудые эмхидхэхэ, тэдэнь шэнэ газарнуудта ошоходоо тус тус районойнгоо гү, али городойнгоо комсомольско организациин тугые барьяад мордохо болоно гэжэ комсомольско эхин организацинуудта, комсомолой райкомуудта, горкомуудта, обкомуудта, союзна республиканудай ЛКСМ-эй ЦК-нүүдтэ ВЛКСМ-эй ЦК һануулан хэлэнэ. Хуряалгын бүхы үе соо габшагай ажалша отрядууд, бригаданууд комсомолой райкомуудай, горкомуудай, обкомуудай секретарьнар толгойлжо ябаха ёһотой гэжэ дурадхагданхай.

Союзна республиканудай ЛКСМ-эй ЦК-нүүд, комсомолой крайкомууд ба обкомууд хүдөө ажахын органуудтай, зам харилсаанай органуудтай хамта тэдэ залуушуулые тусхай эшелонуудта һуулгажа эмхитэйгээр эльгээхэ зэргэтэй. Тиихэ зуураа хуряалгада гараһан залуушуул бүхы хэрэгтэй юумэнүүдээ абаа гү гэжэ һаналаа табиха шухала. Комсомолой комитедүүд комсомолецууд ба залуушуулай харгы замдаа ябахаданшье, колхозуудта, МТС-үүдтэ ба совхозуудта ошоод байхаданшье, тэдэнэй дунда хүмүүжүүлгын, культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри һайнаар эмхидхэхэ ёһотой, залуушуулай дундаһаа наада эмхидхэгшэдые, баянистнуудые, спортивна хүдэлмэри ябуулагшадые оложо табиха ушартай. Хуряалгада гараһан залуушуул уншаха номуудтай, шатар даамуудтай, доминотой, хүгжэмэй инструментнүүдтэй, спортивна хэрэгсэлнүүдтэй байха шухала. Эдэ бүгэдые комсомольско организацинууд өөһэдынгөө хүсөөр хэжэ шадаха бэзэ гэжэ ВЛКСМ-эй ЦК тоолоно.

Казахстанай ЛКСМ-эй ЦК, шэнэ ба боро газарнуудые элдүүрилжэ байгаа районуудай комсомолой крайкомууд ба обкомууд совхозуудай, МТС-үүдэй, колхозуудай, заготзерногой пунктнуудай ба элеваторнуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй хамта партийна организацинуудай туһаламжаар тэндэ хуряалга дээрэ ажаллахаяа ерэһэн залуушуулые хани халуунаар угтахыень ВЛКСМ-эй ЦК уялгалба; тэдэнэй байха гэр байра саг дарыдаа бэлэдхэгдэхэ, эдеэ хоол эмхидхэгдэхэ, залуушуулай дунда культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулагдаха зэргэтэй. Ажаллахаяа ерэгшэдэй дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ шухала. Комсомолец бүхэн өөрынгөө бүхы хүсые гарган ажаллажа, үйлэдбэриингөө даалгабариие дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэ, тиитэжэ комсомолой найдабариие харюулха уялгатай. Хуряалга дээрэ шалгарһан комсомолецууд ба залуушуулые урмашуулха хэмжээнүүдые ВЛКСМ-эй ЦК тогтообо.

Союзна республиканудай ЛКСМ-эй ЦК-нүүд, комсомолой крайкомууд, обкомууд, горкомууд, райкомууд ба комсомольско эхин организацинууд парти, правительствын тон ехэ найдабариие нэрэтэй түрэтэйгөөр харюулжа, шэнэ ба боро газарнуудые элдүүрилжэ байгаа районуудта таряа хуряалсахын тула комсомолой, советскэ залуушуулай эрхим түлөөлэгшэдые эльгээхэ бэзэ гэжэ ВЛКСМ-эй Центральна Комитет этигэнэ. Тиихэдээ тэдэнэр шэнэ газарнуудые ашаглаха бүгэдэарадай тэмсэлдэ, социалистическэ хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ тухай КПСС-эй XX съездын заабаринуудые бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэрэгтэ өөһэдынгөө хубитые оруулха юм.

Агаарай Флодой Үдэр

Мүнөөдэр советскэ арад, тэрэнэй Зэбсэгтэ Хүсэнүүд СССР-эй Агаарай Флодой үдэрые һайндэрлэжэ байна. Бүгэдэарадай заншалта энэ һайндэрые манай ороной ажалшад ажахын болон культурна байгуулалтын али бүхы һалбаринуудта улам бүри амжалтануудые түйлан, угтажа байна.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, манай ороной хүдэлмэришэн анги, колхозно таряашад, советскэ интеллигенци инаг түрэл Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые дам саашадань бэхижүүлхын түлөө эршэ зоригтойгоор тэмсэнэ. Арадай ажахын бүхы һалбаринуудые хүгжөөжэ шадаха хүсэтэ түшэг тулгуури болгошо хүндэ индустримнай хүсэтэ ехээр хүгжэн дэбжэжэ байна. Мүн социалистическэ хүдөө ажахые ойрын хэдэн жэл соо эрид хүгжөөхэ гэһэн айхабтар ехэ зорилгонууд амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байна. Советскэ экономикын хэлбэришэгүйгөөр дэбжэхэдэ, ажалшадай культурна, материальна ажабайдал жэлһээ жэлдэ һайжарна.

Манай советскэ арад коммунизмын гэрэлтэ замаар урагшаа дабшан, энхэ амгалан жаргалта байдалаа зохёон байгуулха зуураа, Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые, тэрэниие найдамтайгаар хамгаалха хүсые бэхижүүлгэдэ, Советскэ Армиие болон тэрэнэй таһаршагүй нэгэ хуби— Агаарай Сэрэгэй флодой хүгжэлтэдэ анхаралаа ехээр табина.

Росси хадаа авиациин ба агаараар ниидэхэ онгосонуудай анха түрүүшынхеэ бии болоһон орон юм. Имаган манайда, манай орондо дэлхэй дээрэ эгээн түрүүн агаараар ябажа эхилһэн байна, тэрээгээрнь бидэнэр омогорхохо ёһоороо омогорхонобди. Ородой агууехэ эрдэмтэд Ломоносов, Менделеев, Жуковский, Циолковский, Чаплыгин гэгшэд авиационно наукын үндэһэ һуури табигшад юм. Ородой мэдээжэ эрдэмтэ ба ухаан зохёогшо А. Ф. Можайский дэлхэй дээрэ эгээн түрүү, 1882 ондо самолёт зохёон бүтээгээд, тэрэнээ агаарта ниидхүүлжэ туршаһан байгаа. Иигэжэ агаараар ниидэлгэдэ анха түрүүн эхи заха табигдаа һэн.

Манай орондо дэлхэй дээрэ анха түрүүн олон мотортой хүндэ самолёдууд, хүнгэн ба хурдан истребительнүүд, гидросамолёт, планер, авиационно парашют, самолёдой радиостанци гэхэ мэтын шэнэ шэнэ зүйлнүүд бии болгогдоһон байна. Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин илаһанай һүүлээр Советскэ засагай жэлнүүдтэ агаарай флот хүгжэлтын шэнэ замаар һалбаран бадаржа эхилээ.

Советскэ хүсэтэ авиациин хурдан түргэнөөр хүгжэһэн ушар Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын саг үргэлжын анхарал ролдолгын ашаар, бүхы советскэ арадай, тэрэ тоодо авиационно промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй, манай алдарта авиаторнуудай шэн зоригто ажалай ашаар түйлагдаа.

Советскэ авиациин хүсэн түгэлдэр арас ехэ хүсэниинь илангаяа Эхэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай үедэ эли тодоор харагдаһан байна.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда Советскэ Союзай түйлаһан илалта хадаа советскэ ниитын ба гүрэнэй байгуулалтын, манай Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй илагдашагүйе эли тодоор гэршэлжэ үгөө.

Дайнай һүүлээр манай Зэбсэгтэ Хүсэнүүд советскэ арадай энхэ амгалан ажабайдалые найдамтайгаар, нарин нангинаар хамгаалан сахижа байна. Тэдэнэй тоодо алдарта советскэ лётчигууд өөһэдынгөө дайшалхы мэргэжэлые улам дээшэлүүлжэ, Эхэ оронойнгоо аюулгүй байдалые һэримжэтэй хёрхоор сахилсана.

Арадай ажахыда ехэхэн удхашанартай гражданска флот һүүлэй жэлнүүдтэ нилээд амжалтануудые түйлаа. Уласхоорондын ба орон доторхи агаарай харгы замууд жэл ерэхэ бүри олошоржо, агаараар ашаа шэрэлгэ хэдэн дахин ехэ болоһон байна. КПСС-эй XX съездын Директивэнүүдэй ёһоор, зургаадахи табанжэлэй турша соо агаарай транспортаар ашаа шэрэлгэ хоёр дахин, пассажирнуудые шэрэлгэ, тухайлхада, 3,8 дахин нэмэхэ байна. Магистральна агаарай замуудта түргэнөөр ябадаг, олон хүнэй һууритай пассажирска самолёдууд хэрэглэгдэдэг болохо, магистральна агаарай замуудтахи гол шухала аэропортнууд шэнэдхэн байгуулагдаха.

СССР-эй Агаарай Флот хадаа советскэ арадай омогорхон хаража байдаг инаг хайрата үрэнь мүн. Тиимэшье хадань, манай ороной ажалшад ДОСААФ-эй хүдэлмэридэ тон эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, советскэ авиациин дам саашадаа хүгжэхэ хэрэгтэ анхаралаа ехээр хандуулна.

Коммунизм байгуулжа байһан советскэ арад эб найрамдалай хэрэгэй илан мандахын түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэнэ. Манай арад хэндэшье заналта хэнэгүй, хэндэшье добтолон орохоёо байнагүй. Харин империалистическэ лагериин зүгһөө халдан ороо хадань, советскэ арад ба тэрэнэй зэбсэгтэ хүсэнүүд өөрынгөө арадай эрхэ сүлөө ба бэеэ даанхай байдалые аршалан хамгаалжа шадаха байһаниинь элитэ.

«Уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулха дурагүйшүүлэй хорото аашые хёрхо һэримжэтэйгээр адаглан хаража байха, эб найрамдалай дайсадай һүйдхэлтэ ябуулгые саг дары элирүүлэн бута сохихо. Манай социалистическэ гүрэнэй хамгаалха хүсэ шадалые улам бэхижүүлхын тула зохихо хэмжээнүүдые абаха, өөрыгөө хамгаалалгын хэрэгые манай сэрэгэй техникын ба наукын мүнөөнэй хэмжээндэ байлгажа, Эхэ оронойнгоо аюулгүй байдал хангаха шухала». (КПСС-эй XX съездын Директивэнүүдһээ).

Советскэ Зэбсэгтэ хүсэнүүд, тэрэнэй хүсэн түгэлдэр Агаарай Сэрэгэй флот хэзээ хэзээнэйхиһээ хүсэтэй, шэнэ түрүү техникээр зэбсэглэгдэнхэй ба гүйсэд хангагданхай мүнөө үеын эрхим арми болонхой. Тиимэһээ эб найрамдалай, демократиин ба социализмын хэрэгые бата бэхеэр хамгаалагшань мүн.

СССР-эй Хамгаалгын Министрын ПРИКАЗ

956 оной июниин 24. *№ 96.* *Москва город.*

Нүхэд лётчигууд ба штурманууд, инженернүүд ба технигүүд, агаарай стрелогууд ба радистнууд, авиационно механигууд ба мотористнууд, авиационно промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд!

Нүхэд солдадууд ба матросууд, сержантнууд ба старшинанууд!

Нүхэд офицернүүд, генералнууд ба адмиралнууд!

Мүнөөдэр советскэ арад ба тэрэнэй Зэбсэгтэ Хүсэнүүд СССР-эй Агаарай Флодой Үдэрые һайндэрлэжэ, манай алдарта авиациин хүгжэлтын шэнэ амжалтануудые тэмдэглэжэ байна.

Агаарай Флодой Үдэрөөр Таниие амаршалнаб.

Авиационно шэнэ техникэ болон буу зэбсэгые шудалалгадаа, сэрэйнтээ мэргэжэл һайжаруулгадаа, шадабари болон дайшалхы бэлэдхэлэ дээшэлүүлгэдээ бүри ехэ амжалтануудые түйлахыень Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй личнэ составта хүсэнэб.

Гражданска Агаарай Флодой лётчигуудта мүнөөнэй авиационно техникэ шудалалгадаа саашанхи амжалтануудые түйлахыень, ДОСААФ-эй спортсменүүдтэ—авиационно шэнэ рекорднуудые түйлахыень, конструкторнууд болон авиационно промышленностиин бүхы хүдэлмэрилэгшэд—эрхим һайн советскэ самолёдуудые зохёон бүтээлгэдээ бүри ехэ ехэ амжалта түйлахыень хүсэнэб.

Агаарай Флодой Үдэрэй хүндэлэлдэ **захирхамни:**

Мүнөөдэр, 1956 оной июниин 24-дэ, манай Эхэ ороной столица — Москвада болон Союзна Республиканудай столицануудта артиллериин 20 буудалгаар салют хэхэ.

Баатарлиг советскэ арад, тэрэнэй шэн габьяата Агаарай Флот мандаха болтогой!

Советскэ Правительство мандаха болтогой!

Манай бүхы илалтануудые эмхидхэгшэ ба зоригжуулагша Советскэ Союзай Коммунистическэ парти мандаха болтогой!

СССР-эй Хамгаалгын Министр
Советскэ Союзай Маршал Г. ЖУКОВ

ВЦСПС-эй ПРЕЗИДИУМДЭ

Оронойнгоо зүүн зүгэй ба хойтохи районуудта ажаллахаяа ошоһон залуушуулда профсоюзуудай үзүүлхэ туһаламжа

Оронойнгоо зүүн зүгэй ба хойтохи районуудта, Донбасста ажаллахаяа ошоһон залуу патриодуудта туһаламжа үзүүлхэ хэмжээнүүдые хараалһан тусхай тогтоол ВЦСПС-эй Президиум баталан абаба. Сибириин, Дальна Востогой, Хойто зүгэй, Донбассай барилгануудта ба предприятинуудта ошожо, саг үргэлжэ ажаллахые хүсэһэн хүнүүдэй дундаһаа хүдэлмэришэд ба албахаагшадые шэлэн абаха хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсахыень, шэнэ газарта ошоод байхадаа хайшан гэжэ ажаллаха, ажаһууха тухай тайлбарилжа үгэхыень профсоюзуудай комитедүүдтэ ба соведүүдтэ дурадхагдаба. Залуушуулые угтан абахаар ба түбхинүүлхээр предприятинууд ба барилгануудай хэр зэргэ бэлдээд байһан тухайнь шалгахыень профсоюзна организацинуудта даалгагдаба.

Зөөжэ ерэгшэдэй һайнаар ажаллаха арга нүхэсэл бии болгохо, тус предприятинууд ба барилгануудта хэрэгтэй мэргэжэл шудалха ябадалые эмхидхэхэ талаар, гэр байра барилгын түсэбэй дүүргэлтые, столовонуудай, магазинуудай, коммунальна предприятинуудай, медицинскэ ба культурна эмхи зургаануудай, гутал хубсаһа һэльбэн заһадаг мастерскойнуудай хүдэлмэриие үдэр бүхэндэ хинажа байхыень ВЦСПС-эй Президиум профсоюзуудай комитедүүдтэ дурадхаба.

Залуушуулые угтан абаха ябадалдань туһа хүргэхын тулада шэнэ барилга хэгдэжэ байһан газарнуудта ВЦСПС-эй, профсоюзуудай ЦК-нүүдэй бүлэг хүдэлмэрилэгшэд эльгээгдэбэ.

(ТАСС).

Колхозууд хабарай тариягын түсэб дүүргэбэ

Хүдөө ажахын продуктнуудые үйлэдбэрилгэ саашадань хүгжөөхэ гэһэн КПСС-эй XX съездын Директивэнүүдые хэрэг дээрэнь бэелүүлэн оронойнай колхозууд болон МТС-үүд хабарай тарилгые амжалтатайгаар тарижа дүүргэбэ.

Июниин 15-най мэдээгээр колхоз бүхэн хабарай тарилгын түсэбые 101 процент дүүргэһэн байна. Тиихэдэ үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхидэ орходоо 6,5 миллион гектарһаа үлүү ехээр хабарай культура таригдаа.

Мүн оро̄hото болон бобово культурануудай, тэрэ тоодо: эдеэ хоолой шухала культура болохо хабарай шэниисэ тарилгын түсэб үлүүлэн дүүргэгдэһэн байха юм. Тэрэшэлэн энэ культурын тарилгын талмай үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо 2,5 миллион гектараар үргэдхэгдөө.

Тиихэдэ орон доторнай кукуруза тарилга бүри үргэн далайсатайгаар хэглээ. Энэ үнэтэ тэжээлэй культурын ороо̄hон болон ногоон тэжээл 18,4 миллион гектарта гэхэ гү, али үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо 4,5 миллион гектараар ехэ болоно.

Тэрэшэлэн колхозууд сахарна свёклые 251 миллион гектарта байгша оной хабар таряа. Мүн лён таридаг районуудай колхозууд лён-долгунецын талмайе 548 мянган, хартаабхын —294 мянган гектараар үргэдхэһэн байна. Тэрэшэлэн наран сэсэг, тоһото, овощной культурануудай, олон жэлдэ ба нэгэ жэлдэ ургадаг үбһэ ногооной талмай һураггүй ехээр ехэдхэгдээ.

Энэ жэлдэ хабарай тарилга бүри эмхитэй һайнаар, агротехническэ һайн болзорто хэгдэжэ үнгэрөө. Тиихэдэ пропашной культурануудые тарилга квадратна болон квадратно-гнездовой аргаар хэгдэһэн байха юм.

РСФСР-эй, Украинска болон Казахска ССР-эй колхозууд хабарай тарилгые амжалтатайгаар дүүртээ.

Оронойнгоо зүүн зүгэй районуудта шэнэ ба боро газар элдүүрилхэ гэһэн парти, правительствынгаа тогтоолые бэелүүлэн, РСФСР-эй болон Казахска ССР-эй колхозууд 14,7 миллион гектар шэнэ ба боро газарта хабарай культурануудые тариба.

(ТАСС).

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Зон нүхэдөө зоригжуулан эмхидхэгшэ

Сталинай нэрэмжэтэ артель Закаменай аймагай томо колхозуудай нэгэниинь юм. Артелиин ажахын гол һалбаринь малажал болоно. Энэ колхоз хамта дээрээ 2200 толгой эбэртэ бодо малтай. Тэрэнэй 600-ниинь үнеэд юм. Һүнэй-товарна хоёр фермэтэй. Мүн 5000 шахуу хонитой юм. КПСС-эй XX съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, колхозой гэшүүд үнгэрһэн хүдөө ажахын жэлые амжалтатайгаар түгэсхөө һэн.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин түүхэтэ съездын шиидхэбэринүүдые колхознигуудта тайлбарилан ойлгуулха, тэдэ шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтэ эмхидхэхэ хэрэгтэ артелиин партийна организаци ехэ анхарал хандуулна. Партиин XX съездын дүнгүүд тухай бригаданууд болон фермэнүүдтэ элидхэлнүүд хэгдэээ, зургаадахи табанжэлэй нэгэдэхи жэлэй даалгабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө тэмсэхэ тушаа КПСС-эй ЦК-гэй болон СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хандалга зүбшэн хэлсэгдээ. КПСС-эй айкомой секретарьнууд, бюрогой гэшүүд нүхэд Ринчино, Субанов, партийна эхин организациин бюрогой гэшүүд нүхэд Хубанов, Ринчинов, мүн түрүү агитаторнууд эдэ асуудалнуудаар элидхэл хэһэн байна.

Колхозой партийна организаци артелиин гэшүүдэй политическэ ба ажалай эдэбхи хэшээлые зургаадахи табанжэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэлгэдэ залан шэглүүлнэ. Малажалдахи байдалай үбэлжэлгые үнгэргэлгэһөө ехээр дулдыдадаг байһаниинь мэдээжэ. Тиимэһээ артелиин партийна эхин организаци адуу малайнгаа үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэлгэдэ ехэ анхарал хандуулһан байгаа. Хамагай түрүүндэ адуу малдаа тэжээл бэлдэхэ талаар хэдэ хэдэн хэмжээнүүд абтажа, бүдүүн ба шэмэтэ тэжээл, мүн орооһо таряа нилээд өхөөр бэлдэгдэһэн байгаа. 2000 центнер орооһо таряан малда эдюулхэ гэжэ үгтэһэн байба. Тиигэжэ үбэлжэлгын үедэ малынь тэжээлээр хүсэд хангагдаһан байгаа. Үбэл ба хабарай үедэ малда концентрированнэ ба шэмэтэ тэжээл нэмэжэ үгтэдэг байба.

Гадна, малажалда хүдэлхөөр коммунистнууд болон партийнабэшэ эдэбхитэд олоор эльгээгдээ һэн. Һүнэй-товарна нэгэдэхи фермые даагшаар коммунист С. Батомункуев табигдаһан байгаа. Мүн гүүртэнүүд болон отарануудта хүдэлмэрилхын тулада олон коммунистнар эльгээгдээ һэн. Парторганизациин 26 коммунистнуудай 14-ниинь малажал дээрэ хүдэлмэрилнэ.

Малай үбэлжэлгын үедэ бэрхэшээлнүүд нилээдшье олон тохёолдодог байгаа. Партийна организаци эдэ, бэрхэшээлнүүдые эрид зоримгойгоор дабалгада малшадые элсүүлхын тула эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри хээ. Тэжээл зүбөөр гаргашалхын, тэрэнние буйлуулжа малда үгэхын, малаа зүбөөр харууһалхын хойноһоо коммунистнууд үдэр бүриин хиналта тогтооһон байха юм. Тэжээл хэршэхэ машинанууд болон кормозапарнигууд нэмэжэ табигдаһан байгаа. Солоомо хэршэжэ, тэрэнээ ууралаар дэбтээжэ малдаа үгэдэг байгаа.

Иимэ хэмжээнүүдые хаһа саг соонь абаһанайнь, малшадай дунда эмхидхэлэй хүдэлмэри һайжаруулһанайнь ашаар эндэ малай үбэлжэлгэ бараг һайн үнгэрөө. Үбэлэй үедэ 200 гаран тугал, 1200 хурьган абтажа гарзагүйгөөр тэнжээгдээ. Тус колхоз эбэртэ бодо мал, хони үсхэбэрилхэ түсэбөө апрелиин нэгэндэ дүүргэө.

Закаменай аймагта үнеэдһээ һүн багаар һаагдадаг юм. Тиимэһээ малай ашаг шэмые дээшэлүүлхын тулада коммунистнууд ехэ хүдэлмэри хэхэ ёһотой болоно.

—Нютагай «онсо» эрхэ байдалтай байһан дээрэһээ үнеэдһээ болон хайнагуудһаа һү багаар һаанабди гэжэ шалтаха гээшэ ехэ буруу. «Победа» колхозой түрүү малшадай дүй дүршэл дээрэһээ хаража үзэхэдэ нютагай үүлтэрэй үнеэд болон хайнагуудһаа һү ехээр һаажа болохо байна. Мүн энээн тухай манай һаалишад болон гүүртэнүүдэй ажал хүдэлмэриинь түрүүшын үрэ дүн гэршэлжэ үгэнэ. Һү һаалгые дээшэлүүлхын тулада малай эдеэлүүлгэ болон харууһалгые һайжаруулха, үнеэдые зүбөөр эдеэлүүлжэ һааха түрүү арга дүршэлнүүдые зоримгойгоор хэрэглэхэ шухала,—гэжэ коммунист Батомункуев хөөрэнэ.

Партийна организаци хадаа политическэ ба эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулһанайнгаа ашаар һү һаалгаар зарим һайн үрэ дүн туйлаа. Коммунистнууд Д. Норбоев, А. Бутин гэгшэд һаалишад болон үхэр харагшадай дунда һуралсал эмхидхэжэ, малаа зүбөөр эдеэлүүлхэ гурим тогтооһон юм. Энээндэнь колхозой зоотехник Попова туһалһан байна. Һү гаралгынь зэргээр үнеэдтэ концентрированнэ ба шэмэтэ тэжээл үгтэдэг болоо. Тэдэнэр үнгэрөөшэ үбэлһөө эхилэн тугалнуудаа эхэһээнь һалгаажа тэнжээнэ. Мал эдеэлүүлгэ ба харууһалгын ажал һайжаруулха талаар бусадшье хэмжээнүүд абтаһан байна. Коммунист Д. Норбоевой даажа байдаг Шомойко гэжэ нютагтахи гүүртын һаалишад Дыжит Намдакова, Ханда Ганжурова болон бусад найман һарын турша соо үнеэн бүриһөө 600—800 литр һү һаагаа. Энэнь үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо хэды дахин ехэ юм.

Малажал эрхилхэ культураяа дээшэлүүлхэ, һү ехээр һаалгаха хэмжээнүүдые партийна организаци абана. Самсал гэжэ нютагдахи хоёрдохи МТФ-дэ 110 үнеэнэй байха нэгэ шэнэ байра баригдаа. Тэндэ хоёр гүүртэ ниилүүлэгдэжэ, нэгэ томо гүүртэ болгогдоо: Партийна организациин дурадхалаар коммунист Д. Цибиковые гүүртые даагшаар колхозой правлени табинхай. Партиин 8 гэшүүн ба кандидадһаа бүридэһэн партийна группа тэндэ байгуулагдаа. Энэ группа мал харууһалга ба эдеэлүүлгэ һайжаруулха тухай асуудал түрүүшынгээ суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэһэн байна. Малай харууһанай һайжархада һү һаалгашье дээшэлнэ. Май һара соо һү һаалга апрелиинхидэ орходоо һураггүй нэмээ. Һаалишад Д. Цибикова, М. Балданова, Д. Цыдыпова болон бусад һү һаалгаар горьтой амжалта туйлаа.

Мүнөө 110 үнеэнэй байха нэгэ байра Очитиха гэжэ газарта баригдажа байнхай. Үнеэдэй шэнэ байрануудта дүүжэн харгы түхеэрэгдэхэ юм. Гадна, 100 толгой гахайн шэнэ байра баригдаа. Малай үүлтэр һайжаруулха зорилгоор һүүлэй үедэ һайн үүлтэрэй 5 буха, 10 хуса нэмэжэ абтаа.

Зунай үедэ мал харууһалга һайжаруулха хэмжээнүүдые партийна организаци правленитэй хамта зохёогоо. Гүүртэнүүд болон отарануудта бэлшээринүүдынь хубаарилан үгтөө. Зунай үедэ үнеэдтэ концентрированнэ болон ногоон тэжээл нэмэжэ үгтэхэ юм. 100 гектар овёс болон кукуруза ногоон тэжээлдэ хэрэглэхын тулада таригдаа.

Мяха ехээр абадаг болохо гэһэн асуудалые партийна суглаан дээрэ һаяхан зүбшэн хэлсэжэ, шахажа таргалуулха малай 4 гүүртэ бии болгохо гэжэ тогтоогоод, тэрэнээ дүүргэхэ болгоод байна. Тэдэ гүүртэнүүдые даагшанараар шадамар бэрхэ малшад Д. Цыренов, Н. Цыденов гэгшэд табигдаһан байна.

Тэжээл ехые бэлэдхэдэг болохо асуудалда партийна организаци ехэ анхарал хандуулна. Мүнөө 2000 үлүүтэй гектар орооһото культура, 250 га кукуруза таригдаа. Кукуруза болон бусад культурануудта нэмэлтэ тэжээл үгэхын тулада 20 центнер суперфосфат асарагдаа. Кукуруза ургуулха тусхай звено байгуулагданхай. Колхознигууд болон механизаторнууд хабарай тарилга амжалтатайгаар хээ.

Хүдөө ажахын артелиин Устав, колхозно үйлэдбэри эмхидхэлгэдэ болон артелиин ажал хэрэгые хүтэлэлгэдэ колхознигуудай үүсхэл эдэбхи саашадань бадаруулха, колхознигуудта һара бүридэ аванс үгэхэ тухай парти, правительствын шиидхэбэринүүдые тайлбарилан эндэхи коммунистнууд ехэ хүдэлмэри хээ. Энээндэнь КПСС-эй айкомой инструкторска группа туһа хүргэнэ.

Эдэ хэмжээ-ябуулганууд колхознигуудай эдэбхи хэшээлые дээшэлүүлгэдэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгэдэ туһална. Партийна организаци, бүхы колхознигууд зургаадахи табанжэлэй нэгэдэхи жэлэй даалгабариие амжалтатайгаар дүүргэхэ байһандаа этигэнэ.

И. Ильин.

Республикын аймагуудта пар хахалалгын ябаса тухай 1956 оной июниин 20-ной мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	Пар хахалалга
Тарбагатайн	85,0
Хориин	81,2
Баунтын	77,1
Хэжэнгын	73,6
Зэдын	71,8
Бичурын	70,0
Мухаршэбэрэй	70,0
Иволгын	68,3
Яруунын	66,1
Түнхэнэй	66,1
Кударын	65,8
Сэлэнгын	63,9
Байкало-Кударын	56,7
Заиграйн	55,7
Ториин	49,7
Кабанскын	44,4
Кяхтын	38,0
Прибайкальска	31,2
Закаменай	30,7
Баргажанай	25,7
Курумканай	4,3

Республикын МТС-үүдтэ тракторна хүдэлмэриин, сенокосилкануудые заһабарилгын ба хонидой нооһо хайшалалгын ябаса тухай 1956 оной июниин 20-ной мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

МТС-үүд	Зөөлэн хахалалга	Сенокосилкануудые заһабарилга	Хонидой нооһо хайшалалга
Чесанын	62,1	386,6	66,0
Жиримскэ	60,6	—	78,9
Цагаан-Усанай	60,2	50,0	13,3
Хэжэнгын	58,0	77,2	28,5
Ехэ-Кударын	57,2	80,0	60,4
Суулгын	55,8	79,4	49,1
Окино-Ключевскойн	55,8	48,1	56,4
Хориин	53,5	61,7	29,1
Бургалтайн	53,5	16,0	52,4
Кыренэй	52,3	56,0	90,4
Курбын	51,7	40,8	41,3
Саянтын	50,7	45,4	44,5
Хамнигадайн	49,2	82,9	59,3
Ториин	48,6	30,6	54,4
Сэлэнгын	48,2	46,3	34,0
Бага-Куналейн	47,2	—	53,5
Погранична	46,7	96,2	46,9
Түнхэнэй	46,6	—	120,3
Үдын	45,7	15,1	32,2
Эгэтын	46,5	79,7	13,4
Тарбагатайн	44,3	57,1	77,0
Хонхолойн	43,3	29,7	18,1
Кабанскын	42,8	—	93,9
Үшөөтэйн	42,6	45,4	40,0
Иволгын	42,4	8,6	57,7
Ехэ-Куналейн	41,5	—	58,7
Сүхын	40,8	52,0	28,2
Селендумын	39,9	54,8	29,1
Кяхтын	39,2	61,1	39,9
Бичурын	39,2	60,0	79,0
Сосновско	38,9	48,8	20,6
Закаменай	38,4	104,5	92,3
Итанцын	38,0	425,5	—
Куйтунска	37,5	—	—
Ново-Брянска	37,1	100,0	36,3
Тимлюйскэ	37,0	22,2	83,4
Баргажанай	35,2	25,8	30,2
Гашейн	35,1	150,0	17,0

СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

Дэлхэйн хоёрдохи дайнай үедэ гитлеровецүүдээр Германи абаашагдаһан аад, удаань Советскэ Армиин трофей боложо СССР-тэ асарагдаһан югославска документальна материалнуудые Югославиин Арадай Федеративна Республикын Правительстводо дамжуулан үгэхэ гэһэн шиидхэбэри СССР-эй Министрнүүдэй Совет баталан абаба.

Үгтэхэ эдэ архивна материалнууд Югославиин Арадай Федеративна Республикада гүрэнэй удхашанартай байхаһаа гадна, 1900 онһоо 1941 он хүрэтэрхи үе соохи оронной түүхые шудалхын тулада нилээд үнэтэй материалнууд болохо байна.

Югославиһаа Европын оронуудта байһан дипломатическа ба консульска түлөөлэлгын зургаануудай, Югославиин гүрэнэй зарим эмхи зургаануудай, ниитын элдэб организацинуудай олон тоото документнүүд энэ материалнууд соо ороно.

Уг залгамжалагша принц, Йеменэй Премьер-Министрын Орлогшо ба Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр Эмир Сейф уль-Ислам Мохамед эль-Бадртай Советскэ Правительствын түлөөлэгшэдэй хэһэн хэлсээн

Уг залгамжалагша принц, Йеменэй Премьер-Министрын Орлогшо ба Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр Эмир Сейф уль-Ислам Мохамед эль-Бадртай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи Орлогшо М. Г. Первухинай хэһэн хэлсээн июниин 22-то Кремль соо болоо.

Хани барисаанай ба үнэн зүрхэнэй оршон байдалда үнгэрһэн хэлсээндэ йеменскэ талаһаа Йеменэй Гүрэнэй министр ба гадаадын хэрэгүүдэй Министрын орлогшо эль-Кади Мохамед эль-Амри, Йеменэй Гүрэнэй министр ба финансуудай Министрын уялгые дүүргэгшэ эль-Кади Абдурахман эль-Саяги, Йеменскэ правительствын политическэ советник доктор Хасан Багдади, ФРГ-дэхи Йеменэй хэрэгүүдээр Этигэмжэтэ Абдурахман эль-Байдани байлсаа.

Хэлсээндэ советскэ талаһаа СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй Министрын Нэгэдэхи Орлогшо А. А. Громыко, СССР-эй гадаадын худалдаа наймаанай Министрын Нэгэдэхи Орлогшо С. А. Борисов, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй Министрын Орлогшо В. С. Семенов, Экономическа харилсаа холбооной хэрэгүүдые эрхилхэ Главна Управлениин Начальнигай Орлогшо Н. А. Смелов болон СССР-эй МИД-эй Дүтын ба Дунда Востогой оронуудай Таһагые Даагшын Орлогшо Д. С. Солод байлсаа. (ТАСС).

Йеменэй айлшад Москвагаар ябажа танилсажа үргэлжэлһөөр

Уг залгамжалагша принц, Йеменэй Премьер-Министрын Орлогшо ба Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр Эмир Сейф уль-Ислам Мохамед эль-Бадр ба тэрээнтэй хамта ябалсаһан йеменскэ албан тушаалта хүнүүд СССР соогуур аяншалжа ябаһанаа июниин 22-то Москвада бусажа ерэбэ. Йеменэй айлшад хүдөө ажахын ба Промышленна Бүхэсоюзна выставкэнүүдые хараа. Тэдэнэр выставкые баранинь хараха аргагүй байһан дээрэһээ главна павильон, Узбекскэ ССР-эй, Грузиин, Машина бүтээлтын ба бусад хэдэ хэдэн павильонуудые хараһан байна.

(ТАСС).

СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр Д. Т. Шепиловэй ба Египедэй Республикын премьер-министр Гамаль Абдель Насерэй хоорондо болоһон хэлсээн тухай

ХАМТЫН КОММЮНИКЕ

Египедэй Республикын правительствын уряалаар СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр Д. Т. Шепилов Каирта ошожо, 1956 оной июниин 16-һаа 22 хүрэтэр тэндэ байхадаа, Египедэй Республикын премьер-министр Гамаль Абдель Насертэй хэлсээ хэһэн байна.

Советскэ талаһаа СССР-һээ Египедтэ байдаг посол Е. Д. Киселев, СССР-эй МИД-эй Дүтын ба Дунда Востогой оронуудай таһагые даагша Г. Т. Зайцев; египетскэ талаһаа — гадаадын хэрэгүүдэй министр д-р Фавзи, премьер-министрын кабинедэй директор Али Сабри хэлсээндэ хабаадалсаа.

Хэлсээнүүд үнэн зүрхэнэй ба хани ёһоной оршон байдалда үнгэрөө. Советско-египетскэ харилсаануудай асуудалнуудаар, хоёр талада хамаатай уласхоорондын хэдэн шухала асуудалнуудаар хэлсээнүүдэй үедэ тэдэнэр һанамжануудаа мэдэлсээ.

Хэлсээнүүдэй үедэ зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалнуудаар хүсэд нэгэн һаналтай байһанаа СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр Д. Т. Шепилов премьер-министр Гамаль Абдель Насер хоёр ханангяар тэмдэглээ. Политическэ, экономическа ба культурна харилсаа холбооной бүхы асуудалнуудаар советско-египетскэ харилсаанай хүгжэжэ байһан ушар хоёр арадай аша туһада зохилдохоһоо гадна, эб найрамдалые болон аюулгүй байдалые бэхижүүлхэ хэрэгтэ горьтой туһа нэмэри болоно гэжэ тэдэнэр мэдэрээ. Советскэ Союзай болон Египедэй Республикын хоорондохи хани ёһоной харилсаан Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин Уставай гол ёһонуудта, Бандунгска конференциин һайшааһан мэдээжэ гол ёһонуудта үндэһэлнэ гэжэ хэлсээнэй үедэ СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр Д. Т. Шепилов премьер-министр Гамаль Абдель Насер хоёр үшөө дахин онсо тэмдэглээ. Өөһэдымнай хүсэлэл оролдолго, тэрэшэлэн эб найрамдалые хүсэжэ байһан дура хүсэлөөрөө зоригжоһон бусад гүрэнүүдэй хүсэлэл оролдолго уласхоорондын түгшүүрилтэ байдалые саашадань һуларуулгада, бүгэдэниитын эб найрамдал бэхижүүлгэдэ туһалха гэжэ этигэдэг байһан тулада бүгэдэниитын эб найрамдалые бэхижүүлхын тулада харилсаа холбоогоо саашадань үргэлжэлүүлхые хүсэжэ байһанаа тэдэнэр элишэлэн мэдүүлээ.

Коммунистнуудай экономическа һуралсалда анхарал ехээр табия

Партийна һуралсалай жэлэй һүүл багаар манай аймагай партийна гэгээрэлэй сетидэ 52 политһургуулинууд, кружогууд ба семинарска группанууд хүдэлжэ байгаа. Тэндэ хамта дээрээ 409 коммунист, 130 комсомолецууд ба партийнабэшэ эдэбхитэд һуража байһан юм. Тэдээнһээ гадна 135 коммунист марксизм-ленинизм бэеэ даагаад шудалаа. Мүн 21 коммунист юрэнхы һуралсалай һургуулинуудта, 17 коммунист дээдэ һургуулинуудта заочноор һуралсажа байба. Тэдэнэй олонхинь һуралсалай жэлэй туршада үзэхэ материалнуудаа һайнаар шудалжа, дүн гаргалгын хөөрэлдөөнүүдтэ КПСС-эй XX съездын материалнуудые гүнзэгыгөөр мэдэхэ болоод байһанаа харуулаа.

Һуралсалай жэлэй туршада партийна гэгээрэлэй сетидэ зарим тэды хубилалтанууд болоо һэн. Хүдөө ажахын тодорхой экономикоор һуралсалай жэлэй тэн багаар семинар эмхидхэгдээ һэн. Тус семинарые КПСС-эй айкомой секретарь нүхэр А. У. Модогоев хүтэлбэрилөө. Энэ семинарта МТС-эй, колхозуудай, КПСС-эй айкомой, аймгүйсэдкомой хүдэлмэрилэгшэд, хүдөө ажахын ахалагша мэргэжэлтэд хабаадалсажа, экономическа эрдэмээ дээшэлүүлдэг байгаа. Энэ семинарһаа гадна, хоёр МТС-үүдэй дэргэдэ МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй һураха экономическа хоёр семинар эмхидхэгдэһэн байна.

Политһургуулинууд, кружогууд ба семинарска группануудта КПСС-эй XX съездын материалнуудые шудалалга амжалтатайгаар үнгэрөө. Бүхы политһургуулинууд, кружогууд, семинарска группанууд ба бэеэ даагаад шудалагшад болзор соогоо һуралсалайнгаа жэлые дүүргэбэ. Дүн гаргалгын занятинуудта гансал теоретическэ асуудалнуудые хэлсээд үнгэрөө бэшэ, харин МТС-үүд, колхозууд, предприятинуудай үмэнэ КПСС-эй XX съездээр табигдаһан бодото зорилгонуудта шагнагшадай анхарал хандуулагдаа.

Партийна гэгээрэлэй һургуулинууд ба кружогуудай олонхинь саг үргэлжэ, һайнаар хүдэлмэрилһэн байна. Тэдэнэй занятинуудынь һонирхолтойгоор үнгэрдэг байгаа. Пропагандистнууд занятинуудтаа һайнаар бэлэдхэжэ, нэмэлтэ материалнуудые үргэнөөр хэрэглэдэг, тайлбарилһан асуудалнуудаа колхоз, МТС-үүдэй, предприятинуудай үдэр бүриин бодото хэрэгүүд ба зорилгонуудтай нягтаар холбодог, түрүү фермэдэ предприятинуудта, мүн музейдэ аяншалга эмхидхэдэг байгаа. Занятияа һайнаар үнгэргэдэг байһан политһургуулинуудай ба кружогуудай тоодо: пивын заводой парторганизациин дэргэдэ эмхидхэгдэһэн КПСС-эй түүхэ шудалха кружок (пропагандистнь нүхэр Чуянов), худалдаа наймаанай конторын (пропагандистнь нүхэр Круглова), ДЭУ № 529-нэй (пропагандистнь нүхэр Любимов) кружогууд оролсоно.

КПСС-эй айкомой дэргэдэ хүдөө ажахын тодорхой экономико шудалха семинарай хүдэлмэри тухай энэ статья соо бүри дэлгэрэнгыгээр бэшэхые хүсэгдэнэ. Энэ семинарта ябажа һураһан КПСС-эй айкомой, аймгүйсэдкомой хүдэлмэрилэгшэд, ВЛКСМ-эй айкомой секретарьнууд, МТС-эй директорнууд ба главна мэргэжэлтэд, колхозуудай түрүүлэгшэнэр ба тэдэнэй орлогшонор, колхозуудай ба МТС-үүдэй партийна организациин секретарьнууд ганса теоретическэ эрдэмээ дээшэлүүлһэн бэшэ, харин бодото хэрэг дээрэ хүдөө ажахые хүтэлбэрилхэ түрүү олон аргануудтай танилсаһан байна.

Үнеэдһээ һү ехээр һаалгада, литр һү һаалгада хүсэ ба зөөри багаар гаргашалха асуудалда экономическа семинарта һуралсагшад анхаралаа ехээр хандуулһан байна. Энэ асуудалаар семинарай хэдэн заняти үнгэргэгдэжэ, семинарта хабаадагшад Калининай нэрэмжэтэ колхозой һүнэй-товарна фермэдэ ошожо, тэрэнэй хүдэлмэритэй танилсаһан байна. Семинарта хабаадагшад тэндэ мал харууһалгын ба эдеэлүүлгын дүй дүршэлтэй, һаалишадай ажалай түрүү аргануудтай, ажалай эмхидхэлтэй танилсаһан юм. Мүн тэдэнэр Боргойн үүлтэртэ хониной совхоздо ошожо, тэндэ ехэ һонирхолтойшье, туһатайшье юумэ ойлгожо абаһан байна. Тэжээлэй бата бэхи база байгуулха талаар, үүлтэр һайжаруулга, хонидһоо нарин нооһо ехээр ба мяха ехээр абалгаар боргойнхидой туйлаһан амжалтануудтай семинарта хабаадагшад танилсаһан байгаа.

Боргойн хонишодой түрүү дүй дүршэл манай аймагай колхозуудта нэбтэрүүлэгдэжэ байна. Хусануудые шэлэжэ абалгада, тэдэниие харууһалгада колхозууд анхаралаа ехээр хандуулдаг болоо. Эхэ хонидой отарануудые харууһалга һайжаруулагдажа байна. Эхэ хонид имагтал искусственнаар ороондо оруулагдана.

Ойрын жэлнүүдтэ мяха хоёр дахин ехээр абаха зорилго урдаа табижа, Кяхтын колхозууд гахай үсхэбэрилгые саашань түргэнөөр хүгжөөхэ гэжэ шиидэһэн байна. Манай колхозууд мяха абалгаар өөдтэй һайн дүй дүршэлгүй байһан дээрэһээ, ондоо аймагай түрүү колхозуудай дүршэлтэй танилсаха гэжэ шиидэһэн юм. Мухаршэбэрэй «Коммунизм» колхоз гахай һайнаар шахажа таргалуулдаг юм гэжэ дуулаад, бидэ тэндэ ошожо гахайшадай хүдэлмэритэйнь танилсаһан байнабди. Мухаршэбэрэйхидэй дүй дүршэл манай аймагай колхозуудай гахайн фермэнүүдтэ хэрэглэгдэжэ эхилээ. Улаан эльһэ, модоной үеө, мел гансал поршоонхонуудта бэшэ, харин хурьгад ба тугалнуудта үгэхэдэ һайн гэжэ ойлгожо, манай фермэнүүдтэ иимэрхүү минеральна тэжээл хурьгад, тугалнууд ба поршоонхонуудтаа үгэдэг болонхой. Аймагай колхозууд намартаа шахагдажа гүрэндэ тушаагдаха залуу эмэ гахайнуудые энэ жэлдэ олоор түрүүлхэ байна.

Эбэртэ бодо малай үүлтэр һайжаруулха тушаа шэнэ юумэ ойлгожо абахын тулада семинарта хабаадагшад Бурят-Монголой малажалай туршалгын станцида ошожо, ажалтайнь танилсажа ерэһэн байна.

Станцида хэгдэжэ байгаа малай үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэриие манайшье колхозуудта үнгэргэхэдэ болохо байна гэжэ кяхтынхид ойлгоо.

Экономическа һуралсалай шухала үүргэтэй байһые анхаралдаа абан, партиин Кяхтын айкомой бюро тракторна болон колхозуудай комплексно бригадануудай бригадирнуудай ба хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй һураха семинарнуудые нэмэжэ эмхидхэһэн байна. Эдэ семинарнуудые партиин айкомой МТС-эй зонодохи секретарьнууд хүтэлбэрилнэ. Бригадирнууд болон хүдөө ажахын мэргэжэлтэд колхозуудай ажахые зүбөөр хүтэлбэрилжэ һурахын тулада түрүү колхозуудай дүй дүршэлые, экономикые ехэ һонирхон шудална. Колхозой ажахын зарим һалбаринуудай гээгдэлдэ ороһон шалтагаанние элирүүлхэ, тэдэниие түргэнөөр усадхахада энэ һуралсал туһалха байна.

Февралиин һүүл багаар Кяхтада научно-үйлэдбэрилгын конференци үнгэргэгдөө һэн. Семинарта хабаадагшад —биологиин багшанар, хизаар ороноо шэнжэлхэ музейн научна хүдэлмэрилэгшэд ба городой ниитын түлөөлэгшэд конференцидэ хабаадалсаа. «Аймагай уһанай баялигууд ба тэрэниие ашаглаха арганууд», «Аймагта кукуруза ургуулгын дүй дүршэл», «Хартаабха ба овощь ургуулгаар Калининай нэрэмжэтэ колхозой дүй дүршэл» гэһэн шухала асуудалнууд конференци дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, аймаг соохи арга боломжонуудаа элирүүлхэдэмнай энэ конференци ехээр туһалаа. Байгша ондо колхозууд ба МТС-үүд кукуруза тарилгадаа һайнаар бэлэдхээ. Ленинэй, Сталинай ба Хрущевой нэрэмжэтэ колхозуудта сабшалангай газарнууд мүнөө һайса уһалагдажа байнхай.

КПСС-эй айком ба партийна эхин организацинууд Рязаниин ба Ставрополиин малшадай дүршэлые нютагай малшадай дунда үргэнөөр дэлгэрүүлнэ.

КПСС-эй айком, тэрэнэй пропаганда ба агитациин таһаг партийна һуралсалай үнгэрэгшэ жэлдэ коммунистнуудай политическэ эрдэмээ дээшэлүүлгэдэ анхаралаа бури ехээр табидаг болоһон байна. Һуралсалай жэлэй эхилжэ байхада КПСС-эй айкомой пленум дээрэ партийна һуралсалай шэнэ жэлэй зорилгонууд тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэһэн юм. Партиин айкомой гэшүүд ба айкомой бусад хүдэлмэришэд һуралсалай жэлэй туршада политһургуулинуудай ба кружогуудай 111 занятида байлсажа, пропагандистнуудта туһаламжа үзүүлээ. Гадна, коммунистнуудай һуралсал тухай асуудалнууд партийна эхин организацинуудай суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэдэг байгаа. КПСС-эй айкомой бюро дээрэ политһургуулинуудай ба пропагандистнуудай хүдэлмэри тухай асуудал 3 дахин зүбшэн хэлсэгдээ һэн. Политическэ эрдэмээ бэеэ даагаад дээшэлүүлэгшэдтэ туһаламжа болгон жэлэй туршада хамта дээрээ 65 лекци уншагдаа.

Һуралсалай үнгэрэгшэ жэлдэ КПСС-эй айкомой пропаганда ба агитациин таһаг пропагандистнуудай саг үргэлжын семинарай 5 заняти үнгэргэһэн байна. Эдэ занятинуудта ээлжээтэ темэнүүдэй шухала шухала асуудалнуудаар теоретическэ ба методическэ хэдэн олон лекцинүүд уншагдаа.

Коммунистнуудай политическэ һуралсалые эмхидхэхэ, илангаяа тэдэнэй экономическа эрдэм дээшэлүүлхэ талаар туйлаһан зарим дүй дүршэлдөө түшэглэн, партийна һуралсалай шэнэ жэлдэ тодорхой экономикын асуудалнуудые шудалха хэрэгтэ бүри ехэ анхарал табихабди.

Г. БАБКИНОВ, КПСС-эй Кяхтын айкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша.

„Гушамянгатан" партийна суглаан дээрээ тоосоогоо хэбэ

Парти, правительствын уряагаар областной партийна һургуулиин һурагша Михаил Максимович Заднов үнгэрэгшэ жэлдэ хүдөө гаража, Иволгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин түрүүлэгшээр һунгагдаа һэн. Нүхэр Заднов колхозой түрүүлэгшэ боложо шадаха гэжэ һургуулиинь парторганизаци тэрээндэ һайшаал үгэһэн юм.

Эльгээһэн парторганизацииигаа болон коллективэйнгээ этигэл найдабарине хэр зэргээр дүүргэжэ, ямараар хүдэлмэрилжэ байһан тухайгаа нүхэр Заднов һургуулиингаа парторганизациин партийна суглаан дээрэ тоосоогоо һаяхан хэбэ.

Колхозойнь болон түрүүлэгшынь ажал хүдэлмэритэй танилсахын тулада суглаанай болохын урда тээ гурбан хүнине парторганизациин бюро нүхэр Задновой хүдэлжэ байһан колхоздо эльгээһэн байна.

Ленинэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артель тиимэ томо колхоз бэшэ юм. Хамта дээрээ 375 толгой эбэртэ бодо малтай. Тэдэнэй 122 толгойнь үнеэд юм. Мянга шахуу толгой хонитой, 500 тахяатай. Тиихэдэ тарилгынь талмай тиимэ ехэ бэшэ.

Гэхэтэй хамта, энэ колхоз артелиэ ажахыгаа саашадань хүгжөөхэ, хүдөө ажахын продукт абалгые дээшэлүүлхэ тон ехэ арга боломжотой. Энээние юун гэршэлнэб гэхэдэ, сабшалангайнь бүхы талмай, бүхы огородойнь, тарианайнь газарай ехэнхи хуби уһалагдадаг. Ажал хэжэ шадаха 160 колхознигуудтай.

Колхозой правлениин түрүүлэгшээр нүхэр Задновой һунгагдаһаар хэл шахуу саг үнгэржэ байна. Артелиин ажахые дэбжээхын тулада энэ үе соо зарим тэды хүдэлмэри хэгдээ. Тарилгын талмай үргэдхэгдөө. Үнгэрэгшэ жэлдэ колхоз 300 гектар шэнисэ, 60 гектар кукуруза тариһан аад, мүнөө жэлдэ 460 гектар шэнисэ, 100 гектар кукуруза тарёа. Урдань нэгэ тахяаһаа 70 үндэгэ абадаг байһанаа, мүнөө 85—90 үндэгэ абана. Тиихэдэ, шубуунайнь фермэдэ хоёр хүнэй орондо мүнөө нэгэ хүн хүдэлнэ. Шэнэ клуб, хониной байра, үйлэдбэриин бусад байра баригдаа.

Зүгөөр, түрүүлэгшэ нүхэр Задновой хүдэлмэридэ дутуунууд бии. Колхозой үйлэдбэриин бүхы һалбаринуудай олзо доходые ехэ болгохо бэрилгоор артелиингээ экономикые дэбжээхэ, продукци абалгада ажал багаар гаргашалха, ажалай эмхидхэл һайжаруулха арга боломжонууд тухайгаа нүхэр Заднов элидхэл соогоо халирхайгаар хэлээ.

Суглаан дээрэ үгэ хэлэһэн коммунистнууд нүхэр Задновто хүдэлмэриинь дутуунууд тухай заагаа. Экономическа наукануудай кафедрын халагша багша нүхэр Вахрушев гэ хэлэхэдээ, колхозно үйлэдбэрине һайнаар эмхидхэхын тулада экономическа эрдэмээ саг үргэлжэ дээшэлүүлжэ байха шухала гэжэ нүхэр Задновто зүбшэл үгөө.

— Ажалай эмхидхэл тухай, колхознигуудай дунда социалистическэ мүрысөө эмхидхэхэ талаар ямар хүдэлмэри ябуулдаг тухай нүхэр Заднов элидхэл соогоошье хэлэбэгүй. Энэнь, гайхалтай бэшэ, юуб гэхэдэ, нүхэр Заднов эдэ асуудалнуудта саг үргэлжын анхарал хандуулдаггүй байшоо. Колхозно олониитые хүтэлбэрилжэ байхын тулада бүхы шэнэ юумые түргэнөөр обёорон хараха, үүсхэл эдэбхитэй байха шухала юм. Гэбэшье, нүхэр Заднов үшөөл эдэбхи багатайгаар ажаллана. Ажалай эмхидхэлэй һула байһан дээрэһээ ажалта үдэр олоор гаргашалагдана. Жэшээлхэдэ, электроагрегат хэрэглэһэн мүртөө 11 хүдэлмэриин үдэр соо 600 хони хайшалаа. Ажалаа зүбөөр эмхидхээ һаа, энэ хүдэлмэрие 8 үдэрэй туршада дүүргэжэ болохо байгаа,—гэжэ партийна һургуулиин һурагша нүхэр Шигин тэмдэглээ.

Түрүүлэгшын хүдэлмэриин баһа нэгэ дутуунь юуб гэхэдэ, тэрэ хүдэлмэреэ ябуулхадаа эдэбхитэдтэ түшэглэдэггүй, эдэбхитэдые бии болгохые оролдодоггүй байха юм. Заримдаа нүхэр Заднов колхознигуудта шэрүүнээр хандана. Эдэ дутуунуудыень нүхэд Бадмаев, Галданов гэгшэд тэмдэглээ.

—Нүхэр Заднов партийна эхин организацида, правлениин гэшүүдтэ түшэглэдэггүй, коммунистнуудта зүбшэл заабари үсөөнөөр үгэдэг,—гэжэ КПСС-эй Иволгын айкомой эмхидхэлэй таһагые даагша нүхэр Добчинов суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ заагаа.

— Колхоздо ниитэ-политическэ, культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри һулаар табигданхай, лекцинүүд үсөөнөөр уншагдана. Энэ талаар нүхэр Заднов өөрөө жэшээ харуулдаггүй. Тиихэдэ партиин Иволгын айком туһаламжа багаар үзүүлнэ, — гэжэ һургуулиин директор нүхэр Кузичев хэлээ.

Һургуулиин парторганизациин болон коллективэй бүхэли жэлэй туршада нүхэр Задновой хүдэлмэридэ һонирходоггүй, тэрээндэ туһалаагүй байһаниинь горьтойхон алдуу болоно гэжэ коммунистнууд тэмдэглэнэ.

Хүдэлмэридэнь, тусхайлбал, шэнэ клубаа түхеэрэлгэдэнь, лекционно пропаганда эмхидхэлгэдэнь, түрүүшүүлэй фотовитринэ түхеэрэлгэдэнь туһаламжа үзүүлхэ шухала гэжэ партийна суглаан тоолоо.

Энэ түрүүшын уулзалга хүдөө гаргаһан хүнүүдтэеэ коллективэй холбоогоо һайжаруулха ябадалай эхин боложо үгэхэ байһаниинь лабтай.

Б. Егоров.

Библиотекын ажалые һайжаруулха

Закаменай аймагай Цакирай сомоной «Победа» колхоздо нёдондо библиотекэ нээгдээ. һэн.

Энээнһээ хойшо нилээдгүй үни саг үнгэрөө. Харин манай библиотекэ колхознигуудай эрилтые хангажа шадаагүй байһаар.

Мүнөө үедэ энэ библиотекэ ямаршье хүдэлмэри ябуулнагүй. Библиотекэ соо үбэлдөө хүйтэн, хүнэй һуухын аргагүй байһан юм. Харин дулаан болоходо, библиотекэмнай хододоо хаалтатай байна. Хүдэлдэг болыт гэжэ колхознигууд оло дахин библиотекые даагшада хандаһан юм. Харин нүхэр Доржиева колхознигуудай эрилтые хүндэтэй дээрэ болож, ажал хүдэлмэреэ һайжаруулха гэжэ оролдоногүй.

Библиотекые даагша нүхэр Доржиева колхозой центр Цакир хоёрой хоорондо урагша хойшоо зайлад лэ хүдэлмэриингөө тухай һанагаа табидаггүй.

Коммунистическэ партиин XX съездын шиидхэбэринүүдые ажалшадай дунда ойлгуулха талаар тус библиотекэ ямаршье хүдэлмэри ябуулнагүй. Холын фермэнүүд, гүүртэнүүд ба культбазануудта библиотекарь Доржиева бүришье гарадаггүй. Колхозой центрһээ гушаад километрын газарта байһан Дархинтада һуугшад кино харадаггүй, радио шагнадаггүй. Эндэ культбаза бии нэрэтэй аад, харин тэндэнь ямаршье культурна хэрэгсэлнүүд үгы. Эндэ шатар, доминошье гэжэ байхагүй. Колхознигууд ажалай һүүлээр хаанашье ошохо аргагүй дээрэһээ гэртээ миин һуудаг. Газетэ, журналнууд эндэ ехээр гээгдэжэ асарагдадаг.

Библиотекые даагша нүхэр Доржиева нүүдэл библиотекэ тэндэ абаашанагүй.

Библиотекэ соо уншагшадай конференци эмхидхэхэ арга боломжотой байбашье, нүхэр Доржиева тэрээндэ анхаралаа хандуулнагүй.

Д. Будожапов.

Республикын аймагуудта һү һаалгын ябаса тухай 1956 оной июниин 20-ной мэдээн

Аймагууд	һү һааха түсэбэй дүүргэлтэ (процентээр)	Үнеэн бүриһөө һаагдаһан һүн (литрээр): үнгэрэгшэ 8 һара 20 хоног соо һаагдаһан һүн	тэрэ тоодо: июниин түрүүшын 10 хоног соо	тэрэ тоодо: июниин хоёрдохи 10 хоног соо
Зэдын	52,4	613,7	48	52,7
Кяхтын	44,1	591,1	41	45,1
Тарбагатайн	43,3	713,3	38	35,3
Сэлэнгын	42,4	658,0	40	38,0
Хоринн	42,1	502,2	33	38,2
Прибайкальска	41,6	822,1	57	67,1
Иволгын	39,2	557,4	33	37,4
Кударын	38,9	591,7	48	54,7
Яруунын	38,1	534,7	32	38,7
Кабанскын	37,7	630,1	55	65,1
Түнхэнэй	37,0	486,2	40	47,2
Закграйн	36,9	506,9	32	39,9
Бичурын	34,0	470,8	34	38,8
Мухаршэбэрэй	33,2	451,7	24	32,7
Хэжэнгын	32,9	393,3	25	32,3
Б.-Кударын	30,7	519,8	39	41,8
Курумканай	29,7	352,8	25	34,8
Закаменай	27,8	249,0	17	11,0
Хоринн	26,9	313,9	20	26,9
Баргажанай	25,9	283,7	20	24,7
Ахын	15,4	66,9	—	10,0

★ Манай календарь ★

Г. И. КОТОВСКИЙ

(Түрэһөөр 75 жэлэйнь ойдо)



Гражданска дайнай герой Григорий Иванович Котовскиин түрэһөөр 75 жэлэйнь ой мүнөөдэр гүйсэбэ.

Хаанта засагта эсэргүү тэмсэлдэ Котовский эдир наһанһаа эхилэн эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан юм. Помещигүүдтэ эсэргүүсэн тэмсэһэнэйнгээ түлөө тэрэ 1902 ондо Кишинёвско түрмэдэ хаагдаһан байгаа. Түрмэһөө сүлөөлэгдөөд, Григорий Ивановичын баяшуулда хүлһэншөөр хүдэлмэрилжэ байха үедэнь 1905 ондо Бессарабида таряашадай буһалгаан боложо, Котовский тэрэ тэмсэлэй хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн болоо һэн. Хэдэн удаа түрмэдэ хаагдаһанайнгаа удаа Котовский 1910 ондо Нерчинск худар сүлэгдэһэн байгаа. 1913 ондо тэрэ сүлэлгэһөө зугадан Бессарабидаа бусаад, помещигүүд ба жандармнуудта эсэргүү тэмсэлээ үргэлжэлүүлээ. 1916 ондо жандармнууд Котовскиие дахяад бариба. Тэед революционно тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаһанайнь түлөө хаанта засаг Котовскиие саазалан алаха гэһэн шиидхэбэри гаргаһан байгаа. Гансал олониитын буруушаалгын нүлөөндэ гасагдажа, хаанта засаг тэрэ шиидхэбэреэ хубилгаха баатай болоһон юм. Тиин Котовский бүхы наһандаа сүлэлгэдэ байхаар шиидхэгдэһэн байгаа. 1917 оной февральска революци Котовскидо сүлөө олгоо.

1918 ондо румынска булимтарагшад Бессарабида добтолоо. Котовский партизанска отрядые толгойлоод, эзэмдэгшэдтэй эсэргүү тэмсэһэн юм. Теэд 1919 ондо Котовский морин сэрэгэй бригадын командираар томилогдоһон байгаа. Тэрэнэй хүтэлбэрилжэ ябаһан бригада Киевые сүлөөлгэдэ, Петроградай дэргэдэ Юденичые бута сохилгодо хабаадалсаһан, мүн Деникиндэ ба панска Польшодо эсэргүү. тэмсэлдэ хабаадалсаһан байна.

Гражданска дайнай удаа Котовский Украинада петлюровскэ бандатай тэмсэһэн, Тамбовско губернидэ болоһон кулагуудай үймөө усадхаха хэрэгтэ хабаадалсаһан байгаа.

1925 оной августын 6-да Котовский дайсанай һомондо тудагдажа наһа бараһан юм.

А. БАДАЕВ.

Лётчигууд тухай дуун

Баранһаа дээгүүр, баранһаа холуур,
Баранһаа түргөөр ниидэжэ
шадахаар,
Һүнишье, үдэршье үүлэн соогуур
Һаргама шубуудаа урагшань
залахаар.
Эрдэм мэргэжэлээ улам
һайжаруулан,
Эрмэлзэнэ лётчигууд, дэлхэйдэ
суурхана.
Барандаа һэргэлэн хүндэтэ
жагсаалдаа,
Бэеэ үгэнги тангариг шахаадаа.
Жабхаланта оронойнгоо нэрыень
Жэгүүритэ машинадаа үргэжэ
ябахаар
Арадайнгаа жаргал, гүрэнэйнгөө
хилыень
Агаарай дайсадһаа сахин
аршалхаар.
Эрдэм мэргэжэлээ улам
һайжаруулан,
Эрмэлзэнэ лётчигууд, дэлхэйдэ
суурхуулан,
Барандаа һэргэлэн хүндэтэ
жагсаалда,
Бэеэ үгэнги тангариг шахаадаа.

„Бэлэдхэлэй класс хэрэгтэй гү?" гэһэн статьяе зүбшэн хэлсэлгэ

Саг соогоо табигдаһан асуудал

«Бурят-Монголой үнэн» газетэдэ толилогдоһон, «Бэлэдхэлэй класс хэрэгтэй гү?» гэһэн статья тон лэ саһа саг соогоо гараа гэжэ һанамаар байна.

1947 онһоо хойшо бии болгогдоһон бэлэдхэлэй класс юрэдөө үлүү гэжэ һуралсалай хүдэлмэритэй танил бэшэшье хүнэй сэхэ хэлэхэдэ болохо. Энэ класс бурят һурагшын нэгэ жэлыень хойшонь татана ха юм. Би һуралсалай ба багшын хүдэлмэритэй танил бэшэ байһан түлөөгөө багшын ажалда һуралсалай хүдэлмэридэ ямар бэрхэшээлнүүдэй тохёолдодог тухай бэшэжэ шадахагүй байнаб.

Зүгөөр, бодото хэрэг дээрэнь хараад үзэхэдэ иимэ байна. Би Улан-Удэ городто хэдэн жэл соо байха болоһон ушарһаа, гэр бүлөөрөө зөөжэ ерээд, 1955—1956 оной һуралсалай жэлэй эхиндэ 7 наһатай хүбүүгээ Улан-Удын 20-дохи дунда һургуулиин нэгэдэхи класста оруулаа һэм.

Теэд, сэхынь хэлэхэдэ, хүдөө нютагта байһан үхибүүн ород хэлэ бүри мэдэхэгүй, бурят хэлээрээ арбаад хүрэтэр тоо тооложол шадаха байбашье, бурят нэгэдэхи классай үгы байһан тулада ород класста орожо, ород хүүгэдээр һуража эхилээ һэн. Түрүүшын үедэ хүндэшэг байһаншье һаа, нэгэдэхи четвертиие муу сэгнэлтэгүйгөөр дүүргээ һэн.

Харин саашаа һураха тудам хүбүүмнай улам дадажа, ород үгэ олоор мэдэхэ боложо, һуралсалдаа нилээд дэбжэлтэ туйлаад, һуралсалайнгаа жэлые һайнаар дүүргэжэ, хоёрдохи класста орохо болоо. Энэ үе соогоо уншалга, сээжын хэлэлгээр, тоо бодолгоор «5» гэһэн сэгнэлтэ үсөөн бэшэ абадаг байһан юм.

Энээхэн бишыхан жэшээе абаад үзэхэдэ, ямар ушарһаа бэлэдхэлэй класс бии болгогдоһон юумэ ааб гэжэ һанагдахаар болоно. Долоо наһатай бурят хүүгэдэй ухаан бодолынь болбосороогүй, иимэһээ бурят хүүгэдтэ нэгэдэхи класста орохын түлөө бэлэдхэл хэрэгтэй гэһэн бодол тон буруу, саашадаа муу хойшолонтой болоно гэжэ һананаб.

7 наһатай бурят хүүгэд нэгэдэхи класста сэхэ ороод, ямаршьегүй ород хүүгэдтэй адли һуралсаад, программыень шудалалсаад гаража шадаха байна. Теэд. ехэнхи бурят хүүгэд хүдөөгэй эхин һургуулинуудта өөрынгөө түрэлхи бурят хэлэн дээрэ һурана ха юм.

Мүнөө үеын залуу ургажа ябаһан үеынхидтэ ород хэлэндэ һураха бүхы арга боломжо бии болоо. Мүнөө үеын бурят арадай байдалые Октябрьска революциин урда тээхи гү, али хорёод—тушаад онуудай үетэй сасуулжа яажа болохоб!

Энэ асуудал тушаа хуушанай багша, Хэжэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Агбан Аюржанаевай статья ехэ зүб баримтанууд дээрэ үндэһэлэгдэжэ бэшэгдэнхэй. Харин бэлэдхэлэй классые болюулжа, нэгэдэхи классуудта заадаг багшанарые мэргэжэл һайнтай, ажалай ехэ дүршэлтэй болгохо, һуралсалай ба хүмүүжүүлгын хүдэлмэрие һайжаруулха хэмжээ абаха шухала гэжэ һанагдана.

Г. Цыреторов,
Областной партийна һургуулиин һурагша.

Агын багшанар бэлэдхэлэй классые болюулха гэжэ дурадхана

Нүхэр Б. Батоевой бэшэһэн «Бэлэдхэлэй класс хэрэгтэй гү?» гэһэн статьятай ба тэрээн тухай нүхэд Раднаевай, Аюржанаевай, Номтоевой, Мангатхановай һанамжануудтай «Бурят-Монголой үнэн» газетэ дээрэһээ танилсаад, Агын Бурят-Монголой национальна округой бурят эхин һургуулиин багшанарай эрдэмээ дээшэлүүлхэ зунай курсада хабаадагшадтай зүбшэн хэлсэбэбди.

Манай округой эхин һургуулинуудта, илангаяа һүүлэй жэлнүүдтэ һурагшадай тоо үсөөн болоһон байна. Тиимэ тула табан класстай эхин һургуулида ехэнхидээ хоёр багша хүдэлмэрилнэ, нэгэ багшань гурбан класста заал һаа зааха ушартай болодог. Энээн дээрэһээ шалтагаалжа бүхы классуудта ябуулагдадаг хүдэлмэриин шанар доошолһоншье ушарнууд байха. Иимэ болохолоороо, бэлэдхэлэй классуудай туһань доошолдог байгаа.

Гэбэшье, Агын аймагай Хүнхэрэй эхин һургуули үнгэрэгшэ жэл бэлэдхэлэйнгээ классай программые гурбадахи четверть болотор үзэжэ дүүргэээд, саашань жэлэй эсэс болотор нэгэдэхи классай программаар хүдэлмэрилжэ, тэрэнээ энэ һуралсалай жэлэй түрүүшын четвертьдэ дүүргэээ. Хоёрдохи четвертьһээ хойшо жэлэй эсэс болотор хоёрдохи классай программые гараха зуураа, үзэгдэхэ ёһотой бүхы зүйлнүүдые жэлэй эсэс болотор гүйсэд шудалаа.

—Тэдэнэр хоёрдохи класста ябахадаа, бэлэдхэлэй класста һуралсаһан һурагшадһаа ород ба түрэлхи хэлэнүүдээршье, арифметикээршье нэгэшье хожомдоногүй,—гэжэ тус һургуулиие даагша нүхэр Цыбиков хөөрэнэ.

Эдэ бүхы баримтанууд ба туршалганууд юу харуулнаб гэхэдэ, бэлэдхэлэй классые үгы болгоо һаа, манай һурагшад юугээрээшье хохидохогүй, харин олзотожо гараха болоно.

Гадна, манай хүдөө нютагууд арбаад жэлэй урдахида орходоо нилээд хубилаа: колхозой полинууд дээгүүр оньһото машинанууд, колхозуудта эрдэмтэй ород хүнүүд олон болоо, мүн Горьковско, Воронежско ба бусад областьнуудһаа ород айлнууд олооро нүүжэ ерээ. Иимэ дээрэһээ долоо наһатай үхибүүд бэлэдхэлэй класста ороходоо арбан жэлэй саанахидал бэшэ, юу хээ тухайлха болоо бшуу.

Юрэ һанахада, бэлэдхэлэй класс хадаа өөрынгөө үе саг соо зарим тэды һайн үүргэ дүүргэһэн болобошье, энээнһээ сааша удаан үргэлжэлхэ болоо һаа, һуралсалай хэрэгтэ ехэхэн һаад боложо болохо байна. Тиимэһээ энэ классые үгы болгохо хэрэгтэй.

Агын Бурят-Монголой национальна округой эхин һургуулиин багшанар нүхэр Батоевой дурадхалые дэмжэхэ байна. Энэ һанамжые һурагшадай түрэлхидшье һайшаан угтана.

Ж. Балданжабон, Агын округой педагогическа кабинедые даагша.

Уни шиидхэгдэхэ аад, удааруулагдана

Бурят һургуулинуудта бэлэдхэлэй классуудай тогтоогдоһонһоо хойшо тон ехэ хубилалта болоо. Ниитэ арад зоной соёл культура жэлһээ жэлдэ ургана, ажабайдалынь ондоо болоно, советскэ наукын хүгжэһэнэй ашаар техникэ үзэгдөөгүй үргэнөөр дэлгэрнэ. Иимэһээ 7 наһа гүйсэһэн үхибүүдэй ухаан бодол, аман хүгжэлгэ үнгэрһэн сагай туршада холо урагшаа дабхяа.

Мүнөө ехэнхидээ үхибүүд хүүгэдэй яслида, садта хүмүүжүүлэгдэнэ. Иигэжэ хүмүүжүүлэгдэһэн үхибүүд ород үгэнүүдые һайса мэдэдэг байна. Жэшээнь: курица, петух, конь, корова, собака, лодка, мяч, кукла, трактор, автомашина г. м. олон үгэнүүдые һайн мэдэдэг юм. Богонихон рассказуудые ба дуунуудые ородоор, бурядаар мэдэхэ байдаг. Мүн 7 наһа хүсэжэ ябаһан үхибүүд ород үхибүүдээр наадажа, ород үгэнүүдые олоор мэдэхэ болонхой байдаг.

Мүн тоо бодолгоор үхибүүд ехээр хүгжөө. 7 наһатай үхибүүдэй олонхинь бэлэдхэлэй класста ороходоо 10—20 хүрэтэр тоо бэшэжэ шададаг, 100 хүрэтэр һаадгүй тоолодог юм.

Теэд арифметикээр программа соо 10 хүрэтэр тоололго, 10 хүрэтэр тоонуудтай танилсалга, 10-най хизаар соо нэмэлгэ ба хороолго үгтэнэ. Энэ разделдэ 64 час хараалагдана. Энэ разделые һуралсалай жэлэй эхинһээ гэхэ гү, али сентябриин 1-һээ февралиин 8 хүрэтэр үзэхэ болоно. Энэ болбол үхибүүдтэ тон һонирхолгүй болошодог. Дээрэ дурсагдаһан разделые хэдэн дахин дабтадаг байна.

Иимэ болохолоороо, бурят һургуулида бэлэдхэлэй классай байһанай хэрэг үнгэрөө гэжэ һананаб.

Д. Ширабон,
Яруунын аймагай Эгэтын эхин һургуулиие даагша.

Сагаа хооһоор гээһэнэй хэрэггүй

Бидэнэр «Бурят-Монголой үнэн» газетэдэ «Бэлэдхэлэй класс хэрэгтэй гү?» гэһэн статья ехэ һонирхон уншаһан байнабди. Тус статья соо бэлэдхэлэй классай үлүү байһан тухай тон зүбөөр бэшээтэй. Энэ асуудал түрэлхидэй дунда үнинһөө хойшо хэлсэгдэдэг болонхой.

Хэнэйшье мэдэһээр, 1947 он хүрэтэр бурят үхибүүд бэлэдхэлэй классгүйгөөр һуража, эрдэм болбосорол абаад, ямаршье мэргэжэлтэй болодог байгаа ха юм. Тэрэ сагта бэлэдхэлэй классгүйгөөр һуража шададаг байһан аад, гэнтэ юундэ бэлэдхэлэй класс хэрэгтэй болошоһон юм гээшэб? Ехэ гайхалтай!

Түрэлхид өөһэдынгөө үри хүүгэдые эрдэмдэ һургажа, Эхэ орондоо туһатай хүнүүд болгохые үнэн зүрхэнһөө оролдодог. Тэдээндэ бүхы һанал бодолоо, хүсэ оролдолгоёо зорюулдагбди. Олон үхибүүдые һургуулида һургаха гээшэ түрэлхидтэ бэлэн хэрэг бэшэ юм.

5—6 наһатай үхибүүд 10—20 соо тоо мэдэдэг. Зарим һүбэлгэн үхибүүд 50 хүрэтэр тоолоожошье, хороожошье, нэмээжэшье шадаха болодог. Бидэ, түрэлхид, хүүгэдтээ тоо бодолго, ород, бурядшье хэлэ шадахысаа заажа үгэдэгбди.

Мүнөө үхибүүднай бэлэдхэлэй класста бүхэли жэл соо хори хүрэтэр тоо бодоно. Дахин тэрэнээ нэгэдэхи класста үзэдэг. Хүүгэднай иигэжэ һурахадаа һуралсалдаа һонирхол багатай болошодог. «Мүнөөхил һонигүй нэмэлгэ, хороолго болохо һэн»,—гэжэ хүүгэднай хэлэдэг. Нээрээшье, юундэ тиигэжэ бүхэли жэл соо байдаг юм гээшэб?

Бэлэдхэлэй классай зорилгонь бурят үхибүүдые ород хэлэндэ һургаха гэдэг. Энэ һайн лэ зорилго. Олон үхибүүд гэртээ зарим тэды үгэнүүдые мэдэхэ болодог юм. Теэд тэрэнээ дахин лэ үзэжэ байдаг. Бэлэдхэлэй класстай болоһоор хүүгэдэй ород хэлэндэ үлүү һайнаар һуража байһан юумэниинь үгы.

Зарим үхибүүд бэлэдхэлэй класста оронгүй, ород һургуулиин нэгэдэхи класста ороод, яһала дундуур сохилдоод, ород хэлэндэ һураад, нэгэдэхиие дүүргэжэрхидэг.

Иимэһээ үхибүүдээ нэгэ жэлээр үлүү һургуулида барижа, бэлэдхэлэй класс байлгаһанай хэрэггүй. Бидэнэр олон түрэлхидэй үмэнэһөө бэшэнэбди. Тиимэһээ БМАССР-эй Гэгээрэлэй министерство ерэхэ һуралсалай жэлһээ бэлэдхэлэй классые үгы болгохо аабза гэжэ ехээр найдаха байнабди.

К. Доржиев, Г. Батуев, Г. Цыренов, З. Балдаева, Ц. Лайдапов (түрэлхидэй комитедэй түрүүлэгшэ), Зэдын аймагай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд ба түрэлхид.

Туһагүй класс

«Бэлэдхэлэй класс хэрэгтэй гү?» гэһэн шухала асуудал табигдаад байна.

Би үнгэрэгшэ 1955—1956 оной һуралсалай жэлдэ Цакирай дунда һургуулиин 2-дохи класста заагааб. Энэ классай үхибүүд 1954—1955 оной һуралсалай жэлдэ бэлэдхэлэй класста оронгүйгөөр нэгэдэхи класста һурахадаа ноябриин 20 болотор арифметикээр, бурят ба ород хэлээр бэлэдхэлэй классай программа үзэжэ дүүргэһэн юм. 15 һурагшадһаа нэгэдэхи классые 14-ниинь дүүргээ. Нэгэ һурагшамнай нэгэдэхи четвертиин дүүрээд байхада Торини аймаг ошоһон юм. Тэндээ февралиин 28 болотор бэлэдхэлэй класста һураа. Тингээд Цакирай дунда һургуулида дахин бусажа ерэхэдээ, нүхэдһөө тон ехээр гээгдэшэһэн байжа, нэгэдэхи класстаа хоёр жэл һураха баатай болоо һэн.

Нэгэдэхи класста ород хэлээр дунда зэргээр һурадаг үхибүүд 900 гаран үгэ мэдэхэ, долоон ба найман үгэнүүдһээ простой дэлгэрэнгы мэдүүлэлнүүдые зохёожо шадаха болоо һэн. Жэшээнь, «Мое новое платье висит на стене» гэхэ мэтэ. һайнаар һурадаг үхибүүд нэгэ минута соо 100 гаран үгэ уншана. Һуралсалай жэл соо нэгэдэхи классай һурагшад бишыхан рассказуудые ород хэлэн дээрэ олоор уншаа һэн.

Энээн дээрэһээ, минии һанахада, бэлэдхэлэй классай байһанай хэрэггүй.

Л. Николаева, Цакирай дунда һургуулиин багша.

Багшанарай съездын шухала асуудал

Хэжэнгын аймагай Булагай, Молотовой ба бусад эхин һургуулинуудта багшанар гурбан класста нэгэ доро заанад. Жэшээнь, бэлэдхэлэй класста даабари үгэжэрхёод, нүгөө классуудаараа багшанарай ажал хэжэ байхадань, бэлэдхэлэйхидынь үнөөхил 20 соогоо тоогоо үни бодожорхинхой гү, али «кровать», «стол», «радио» гэхэ мэтэ «танигдаагүй» ород үгэнүүдые үзэжэ дүүргэжэрхёод, шууяхаһаа ондоо юумэ хэдэггүй. Хэрбээ бэлэдхэлэй классай үгы һаа, багша хоёршье класстай нэгэ халаан соо хүдэлөө һаа, нилээд ехэ үрэ гаргаха һэн.

Хэрбээ бэлэдхэлэй классые болюулаад, тэдэнэй (бэлэдхэлэй классайхидай) бүхэли жэл соо һуралсахадаа гүрэндэ, мүн өөһэдынгөөшье түрэлхидтэ гаргадаг гаргашаарнь үбэлэй һаари хүйтэн соо һургуулидань халуун эдеэ эмхидхээ һаа гү, али үншэрһэн үхибүүдтэ хубсаһа хунар хэжэ үгөө һаа, үлүү ехэ үрэ гараха һэн гэжэ һанагдана.

Энэ хубилалта хэхын тулада эхин һургуулиин бүхы классуудай жэл соо үзэхэ программыень эрид хубилгаха шухала. Тодорхойлбол, бэлэдхэлэй класста үзэдэг программые нэгэдэхи класста оруулхада, мүн удаадахи гурбан классуудайнь үзэхэ программада хубилалта оруулагдаха болоно бшуу.

Болохоёо байгаа багшанарай III съезд дээрэ энэ асуудалай табигдаха байһантайнь дашарамдуулан, бурят һургуулинуудта түрэлхи хэлэ заалга һүүлэй үедэ тон хангалтагүй болоо гэжэ тэмдэглэнэбди. Бурят-монгол хэлэ, литература һургуулиин предмедүүдэй гол программадань орохо зэргэтэй аад, юундэшьеб урагша абтахаяа болиһоһониинь ойлгогдоногүй.

Эдэ бүхы асуудалнуудта болохоёо байгаа багшанарай гурбадахи съезд гол анхаралаа хандуулха бэзэ гэжэ найдагдана.

Б. Дашидондуков,
Хэжэнгын аймагай арадай гэгээрэлэй таһагай инспектор.

ХИЛЫН СААНАҺАА ЕРЭҺЭН ★ ТЕЛЕГРАММАНУУД ★

СССР-эй, ФНРЮ-гэй правительствонуудай Хамтын Мэдүүлгэ тушаа, Югославиин коммунистнуудай Союзай болон КПСС-эй хоорондын харилсаанууд тухай Деклараци тушаа мэдээсэлнүүд

ЮГОСЛАВИ

БЕЛГРАД, июниин 21. (ТАСС). СССР-эй, ФНРЮ-гэй правительствонуудай Хамтын Мэдүүлгые, мүн СКЮ-гэй болон КПСС-эй хоорондын харилсаанууд тухай Деклараци Югославиин бүхы центральна, республиканска газетэнүүд түрүүшынгээ хуудаһануудта томо гаршагуудтайгаар тунхаглаа. «Борба», «Политика», «Радник», «Задруга» болон бусад газетэнүүд эдэ документнүүдтэ зорюулжа редакционно статьянуудые үгэһэн байна.

«Түүхэтэ шиидхэбэринүүд» гэһэн гаршагтай «Борба» газетын редакционно статья дотор иигэжэ хэлэгдэнэ: СССР-эй ба ФНРЮ-гэй правительствонуудай Хамтын Мэдүүлгэ, мүн Югославиин коммунистнуудай Союзай болон Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин хоорондохи харилсаанууд тухай Деклараци «манай этигэл найдабариин зүб байһые тодоруулан гэршэлээ, Советскэ Союз ошоходонь президент Титые, мүн Югославиин гүрэнэй бусад ажал-ябуулагшадые үдэшэхэдөө найдаһан найдаборимнай зүб болоо».

Хэдэ хэдэн шухала ушарнууд югославско-советскэ шэнэ хэлсээнүүдэй һамжалтатайгаар дүүрэлгэдэ туһа хүргөө. Жэлэй турша соо хоорондымнай харилсаанууд хүсэд һайжаруулагдаа, Белградска деклараци үндэһөөр, нацануудай суверенитет, бэеэ дааһан байдал ба тэгшэ эрхые хүндэлхэ, бусад оронуудай дотоодын хэрэгүүдтэ хамаархагүй гэдэг демократическа агууехэ гол ёһонуудай үндэһөөр Советскэ Союзай болон Югославиин хоорондо эб эетэй харилсаа холбоон тогтоогдоо гэжэ тэрэ статья доторнь бэшэгдэнэ.

Шэнэ шиидхэбэринүүд ба Деклараци баталан абахадаа советскэ болон югославска ударидагшадай хүтэлбэри болгоһон гол зүйлнүүд онсо шухала удхашанартай байна. Эдэнь эб найрамдал хүсэдэг ябадалһаа, амгалан ёһоор зэргэ оршон байха гэдэг ниитын, экономическа ба политическэ байгуулалтынгаа илгааһаа дулдыдангүйгөөр оронуудай хоорондын харилсаа холбооe бэхижүүлхэ гэдэг политика бэелүүлхэ зэргээр лэ мүнөө сагта амгалан байдал сахижа болохо гэһэн мэдэрэлһээ эшэ үндэһэтэй. Нүгөө талаһаань абабал, Советскэ Союзай ба Югославиин хоорондохи харилсаануудые, мүн Югославиин коммунистнуудай Союзай болон Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин хоорондын харилсаа холбооe улам саашадань хүгжөөхэ шухала гэһэн мэдэрэлһээ эшэтэй юм. Юундэб гэхэдэ, оронуудай ондо ондоо замуудаарша һаа, нэгэл ут зорилго—социализм байгуулха зорилго тээшэ зорижо ябана.

Энээниие хүтэлбэри болгон, хоёр ороной ударидагшад Москвада хэлсээнүүдые хэхэ үедөө үзэл бодолоо нэгэ ниитэ болгохо, хоёр ороной ба хоёр арадайнгаа хоорондын хани барисаае бэхижүүлхэ, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ тон ехэ шэнэ туһа хүргөө.

Уласхоорондын байдалдахи түгшүүрилэй һуларжа эхилһэн ябадалые улам үргэдхэхын тула хамтадаа оролдолго гаргаха гэһэн зорилго урдаа табяад, эдэ хүтэлбэрилэгшэд уласхоорондын арсалдаатай хэдэ хэдэн асуудалнуудые шиидхэхэ арга методүүдые тодорхойлон заагаа. Арсалдаатай асуудалнуудые баранииень нэгэн доро шиидхэхэ гэжэ хүлеэһэнэй хэрэггүй, харин мүнөө шиидхэгдэхээр болоод байһан асуудалнууд тушаа дары, үгэеэ ойлгосохо шухала гэжэ, ямар асуудал түрүүн шиидхэгдэхэб, ямарынь хожом шиидхэгдэхэб гэжэ арсалдангүй, харин уласхоорондын харилсаануудай талаар мүнөө хүрэтэр түгшүүрил тохёолдуулжа байһан бүхы зүйлнүүдые удаа дараалан зайсуулхын тулада үнэн сэдьхэлэй оролдолго гаргаха хэрэгтэй гэжэ югославска ба советскэ гүрэнэй ажал-ябуулагшад тоолоно. Уласхоорондын байдалые һайжаруулха зорилготой тодорхой дурадхалнууд хадаа «хүйтэн дайнай» үедэ этигэлсэхэеэ болиһон ябадалые ба һаад тойбонуудые сүм зайсуулха хэрэгтэ зорюулагдана. Эдэ дурадхалнууд ямар нэгэн хубиин эрмэлзэлгэһээ эшэ үндэһэтэй бэшэ, харин дэлхэйе хубааруулжа байһан һаад хүшөөлэлтэнүүдые зайсуулха зорилготой байна. Тобшоор хэлэбэл, эдэ дурадхалнууд амгалан ёһоор эдэбхитэйгээр зэргэ оршон байха гэһэн политикаһаа үндэһэтэй юм.

Югославско-советскэ мүнөөнэй харилсаан Белградска декларациин демократическа гол ёһонуудые үндэһэ болгодог ушарһаа, баруун тээхи ба дэлхэйн бусад олон оронуудтай Югославиин хани ёһоной харилсаае хүгжөөхэ хэрэгтэ ямаршье һаад болохо ёһогүй гэжэ тус газетэ бэшэнэ.

Югославиин коммунистнуудай Союзай ба Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин хоорондохи саашанхи холбоо барисаан, харилсаан тухай асуудалаар һанал бодолоо хэлсэһэн ябадал имагта ехэ удхашанартай гэжэ «Борба» газетэ үргэлжэлүүлэн бэшэнэ.

Советскэ ба югославска хүтэлбэрилэгшэдэй хоорондо хэгдэһэн хэлсээнүүдэй бүхы үрэ дүнгүүдые согсолбол, нэгэ жэлэй урда тээ Белградта хараалагдаһан замые улам һайжаруулан үргэдхөө гэжэ, өөрынгөө аша үрын талаар ехэхэн шэнэ туйлалта мүн, югославско-советскэ харилсаануудай хэмжээнһээ алад гаража, уласхоорондын угаа ехэ удхашанартай болоно гэжэ онсо баяртайгаар тэмдэглэжэ шадаха байнабди.

Советскэ Союзда югославска гүрэнэй ажал-ябуулагшадай ошоод байха үедэнь советскэ хүтэлбэрилэгшэдэй халуун сэдьхэлэй анхарал гаргажа, хани ёһоор хандаһан, үнэн зүрхэнэй оршон байдалда хэлсээнүүдэй үнгэрһэн ушар, президент Титые, нүхэр Карделиие, мүн бусад югославска түлөөлэгшэдые советскэ хүнүүдэй тон һайнаар угтаһан ябадал бидэниие илангаяа ехээр баясуулаа...

Тэрэшэлэн «Политика» газетэ, «Радник» гэжэ профсоюзна газетэ, «Задруга» гэдэг недели бүриин газетэ ехэ статьянуудые тунхаглаа.

ФРАНЦИ

ПАРИЖ, июниин 21. (ТАСС). Советско-югославска хэлсээнүүдэй Москвада боложо дүүрэһэн тухай мэдээсэлнүүдые парижска газетэнүүд эли газарнуудтаа тунхаглаа.

Эдэ хэлсээнүүдэй дүнгүүд, американска гүрэнэй ажал-ябуулагшадтай француэска гадаадын хэрэгүүдэй министр Кристиан Пиногой хэһэн уулзалтануудай үрэ хоорондоо тон ехэ илгаатай байна гэжэ «Фран-Тирер» газетэ шэнжэлэлнүүд соогоо мэдүүлнэ. СССР-эй ба ФНРЮ-гэй правительственна делегацинуудай хоорондо хэлсээнүүдэй хэгдэһэнэй ашаар уласхоорондын хэдэ хэдэн асуудалнуудаар, тусхайлан хэлэбэл—сэрэгүүдые хороохо тухай, Германи тухай асуудалнуудаар хоёр ороной хараа бодолой адлишуу байһаниинь элирүүлэгдээ гэжэ тус газетэ тэмдэглэнэ.

Югославиин коммунистнуудай Союз ба КПСС-эй хоорондохи харилсаанууд тухай Деклараци тушаа бэшэхэ зуураа, энэ документ «социализм байгуулха уг зорилготой бүхы хүдэлөөнүүдтэ туһалхын тула гараа үгэнэ» гэжэ «Фран-Тирер» бэшэнэ.

Московско хэлсээнүүд тухай түгэсхэлэй хоёр документ Франциин улад зоной дунда ехээр һонирхогдон угтагдаха. (эдэнэр уласхоорондын түгшүүрилые улам һуларуулха хүсэлэнтэй), тэрэшэлэн КПСС-эй ба Югославиин коммунистнуудай Союзай хоорондохи хани ёһоной холбоо барисаае бэхижүүлбэл—пролетарска интернационализмын политикада амжалта хангаха гэжэ тоолодог француэска бүхы хүдэлмэришэн ангиин дунда ехэтэ һонирхогдон угтагдаха байха гэжэ «Юманите» газетэ тэмдэглэнэ.

ГЕРМАНСКА ДЕМОКРАТИЧЕСКА РЕСПУБЛИКА

БЕРЛИН, июниин 21. (ТАСС). Москвада болоод дүүрэһэн советско-югославска хэлсээнүүдэй дүнгүүдые немецкэ демократическа хэблэл үргэнөөр толилон тунхаглаа. Тэндэхи газетэнүүд СССР-эй ба ФНРЮ-гэй правительствонуудай Хамтын Мэдүүлгын, мүн Югославиин коммунистнуудай Союз болон Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин хоорондохи харилсаанууд тухай Декларациин бүхы текстые гү, али найруулгыень тунхаглаа.

Советско-югославска хэлсээнүүд, тэдэнэй үрэ дүнгүүдынь хоёр ороной хоорондын хани барисаае бэхижүүлхэ, харилсаа холбооe үргэдхэхэ хэрэгтэ шэнэ туһа нэмэри болоно гэжэ мэдээсэлнүүдэй гаршагууд соо хэлэгдэнэ. Тэрэшэлэн тус газетэнүүд уласхоорондын шухала асуудалнуудаар хоёр правительствын нэгэн һаналтай байһые дурдаад, германска суверенна хоёр гүрэнэй хоорондоо хэлсээ хэхэнь шухала гэһэн Хамтын Мэдүүлгэ соохи найруулгые онсолон тэмдэглэнэ.

США

НЬЮ-ЙОРК, июниин 21. (ТАСС). СССР-эй ба ФНРЮ-гэй правительствонуудай Хамтын Мэдүүлгэ тушаа, Югославиин коммунистнуудай Союзай болон Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин хоорондохи харилсаанууд тухай Деклараци тушаа американска хэблэл ехэ анхарал табина.

Советско-югославска мэдүүлгэ дотор «сошордол үүсхэхээр зүйлнүүд» бии гэжэ «Нью-Йорк Таймс» газетэ редакционно статья соогоо бэшэнэ. Тэрээнһээнь харахада, «гадаадын политическэ асуудалнуудаар Югославиин ба Советскэ Союзай баримталдаг хараа бодолые илгаруулхань мүнөө бэрхэтэй байһан ябадал» тиимэ «сошордол үүсхэмээр зүйлнүүдэй» нэгэн болоно ха. Югославиин коммунистнуудай Союзай болон Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин саашанхи харилсаа холбоон тухай шиидхэбэри тус газетын дурые тон ехээр гутаана.

Юнайтед Пресс агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, сенатор Маккарти Югославида «ямаршье туһаламжа» үгэхэеэ болихые уряалһан мэдүүлгэ гадаадын хэрэгүүдэй талаар сенатска комиссида эльгээгээ. «Москва Белград хоёрой үгэеэ ойлголсолго—Америкэдэ хүндэ нэрбэлтэ болоно» гэжэ Маккартиин мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ. Югослави дипломатическа шиидхэхы удхатай бүхы байлдаануудта Советскэ Союзтай хамтарна гэжэ дураа гутана.

РУМЫНИ

БУХАРЕСТ, июниин 21. (ТАСС). Советскэ Союзай ба Югославиин гүрэнэй ажал-ябуулагшадай хоорондо болоһон хэлсээнүүдые Румынска Арадай Республикын арад зон ехэ һонирхолтойгоор ажаглан хаража байба, энэ хэлсээнэй амжалтатайгаар дүүрэһэндэ ехээр баясана. Мүнөөдэрэй центральна газетэнүүд бултадаа СССР-эй ба Югославиин Арадай Федеративна Республикын правительствонуудай Хамтын Мэдүүлгые, Югославиин коммунистнуудай Союзай болон Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин хоорондын харилсаанууд тухай Декларациие түрүүшынгээ хуудаһануудта томо гаршагуудтайгаар тунхаглаа. Тэрэшэлэн Советскэ Союз Югослави хоёрой хоорондын хани барисаанда зорюулжа Москвада болоһон митинг дээрэ нүхэд Н. С. Хрущевой, Иосип Броз Титын хэлэһэн үгэнүүд тунхаглагдаа.

ПОЛЬША

ВАРШАВА, июниин 21. (ТАСС). «Трибуна Люду», «Глос Працы», «Жице Варшавы», «Жолнеж Вольности» болон бусад центральна польско газетэнүүд СССР-эй болон ФНРЮ-гэй правительствонуудай Хамтын Мэдүүлгые, Югославиин коммунистнуудай Союзай ба Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин хоорондохи харилсаанууд тухай Декларациие тунхаглаа.

Советско-югославска хэлсээнүүдэй үрэ дүнгүүдые шэнжэлхэ зуураа, «Түүхэтэ хоёр документ» гэһэн статья дотороо «Трибуна Люду» иигэжэ бэшэнэ: Советскэ Союзай ба Югославиин правительствонуудай Хамтын Мэдүүлгэнь мүнөөнэй уласхоорондын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй гол асуудалнууд тушаа адли үзэл бодолтой байһанаа тодорхойлно. Энэ Деклараци социалистическэ теориин ба бодото хэрэгэй хүгжэлтэдэ тон ехэ удхашанартай.

Польско хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл парти, Польшын бүхы улад зон эдэ хэлсээнүүдые—уласхоорондын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй хүгжэлтэдэ туһалха түүхэтэ оруулалта мүн гэжэ, манай бүхы оронуудые, социалистическэ бүлын харьяата оронуудые нэгэдхэдэг хамтын хэрэгэй угаа ехэ амжалта мүн гэжэ, амгалан ёһоор зэргэ оршон байха үзэл бодолдо туһалдаг хүсэнүүдэй шэнэ илалта мүн гэжэ һайшаан угтана гээд тус газетэ бэшэнэ.

Армиингаа сэрэгэй тооe хороохо тухай Вьетнамай Демократическа Республикын правительствын шиидхэбэри

ХАНОЙ, июниин 21. (ТАСС). Вьетнамай Демократическа Республикын Министрнүүдэй Совет Вьетнамска Арадай армиин сэрэгэй тооe 80 мянган хүнөөр хороохо тухай шиидхэбэри гаргаа гэжэ «Нян Зан» газетэ мэдээсэнэ.

ДРВ-гэй правительствын энэ шиидхэбэринь эб найрамдал улам бэхижүүлхэ, экономическа байгуулалтын хэрэгтэ хүнэй ба материальна хүсэ бүри ехээр хандуулха зорилготойгоор гаргагдаа гэжэ тус тогтоол дотор хэлэгдэнэ.

Кукуруза хуряалгые оньһожоруулха асуудал зүбшэхэ уласхоорондын конференци

БУДАПЕШТ, июниин 21. (ТАСС). Кукуруза хуряалгые оньһожоруулха асуудал зүбшэхэ уласхоорондын конференци Будапештдэ нээгдээ. Конференциин хүдэлмэридэ Советскэ Союзай, Чехословакиин, Польшын, Румыниин, Болгариин, Германска Демократическа Республикын түлөөлэгшэд хабаадана.

Египедтэ арад зоной баяр зугаа болоно

КАИР, июниин 21. (ТАСС). Бэеэ дааһан байдалай ба республикын үдэртэ зорюулагдаһан һайндэртэй дашарамдуулан Египедтэ арад зоной ехэ баяр зугаа боложо үргэлжэлһөөр. Ороной городууд болон тосхонуудта—Каирта, Александрийда, Тантда, Асьютда, мүн Суэцкэ каналай оршондо олон зоной митингнүүд, суглаанууд болоно. Арад түмэнэй зугаа наадан эмхидхэгдэнэ.

Каиртахи «Национальна спортивна клубай» стадиондо үсэгэлдэр залуушуулай урилдаан-һорёоной ехэ һайндэр болоо. Тэрээндэ Египедэй премьер-министр Гамаль Абдель Насер, хүтэлбэрилхы революционно Соведэй гэшүүд, министрнүүд байлсаа. Стадиондо залуушуулай эхин, дунда, дээдэ ба бусад һургуулинуудай һурагшадай, хүдэлмэришэнэй спортивна клубуудай гэшүүдэй, национальна гвардиин физкультурнигуудай ехэ урилдаан-һорёон болоо.

Тэрэнэй һүүлээр спортивна парад эмхидхэгдэжэ, 30 мянга гаран спортсменүүд хабаадаа. Премьер-министр Гамаль Абдель Насер залуушуулда хандан үгэ хэлэжэ, тон һайнаар угтагдаа. Хэдэн арбаад мянган хүнүүд: «Гамаль Абдель Насер мандаха болтогой!», «Бэеэ дааһан байдал мандаха болтогой!», «Сүлөөтэ Египет мандаха болтогой!» гэһэн уряануудые хашхаралдан, альга ташалдаба.

Франциин Национальна суглаанда

ПАРИЖ, июниин 21. (ТАСС). Ги Моллейн правительствода найдабари олгохо тухай асуудалаар мүнөөдэр Франциин Национальна суглаанда 3 дахин голосовани болоо. Хуулиин проектын нэгэдэхи статьяе (мүнгөөр хангаха арга боломжо тухай), зургаадахи статьяе (хуулиин проектын хүсэндөө орохо болзор тухай) баталан абахыень, тэрэшэлэн хуулиин проектые сүм баталан абахыень эрижэ, «Үтэлэгшэдтэ туһаламжа үзүүлхэ национальна фонд» байгуулха тухай правительственна хуулиин проекттэй дашарамдуулан найдабари олгохые гуйжа Ги Молле асуудал табиһан байгаа. Түрүүшын асуудалаар голосованиин болоходо 263 хүн правительстводаа найдаха гэжэ, 124 хүн буруушаажа, 2-дохи асуудалаар—314 хүн зүбшөөржэ голосоваһан байна. Гурбадахяа голосовалгын болохо үедэ Национальна суглаан Ги Моллейн правительствода 341 голосоор найдабари олгоһон, 35 хүн буруушаажа голосовалаа.

Тиин, «Үтэлэгшэдтэ туһаламжа үзүүлхэ национальна фонд» байгуулха тухай (энээнэй урда тээ Национальна суглаан дээрэ хоёр дахин һайшаагдаһан ба республикын Соведэй дурадхаһан заабаринуудтай дашарамдуулан дахинаа зүбшэн хэлсэгдэһэн) хуулиин проект француэска парламентын доодо палатаар баталагдаа.

Неру Европа ошохоёо мордобо

ДЕЛИ, июниин 21. (ТАСС). Индиин премьер-министр Неру харилсаата нацануудай хамаададаг оронуудай премьер-министрнүүдэй конференцидэ хабаадахын тула Лондон ошохоёо мүнөөдэр Делиһээ мордоо.

Неру хилын саана ябаха үедөө хэдэ хэдэн оронуудта хүрэхэ, тэрэ тоодо США-да хүрэжэ, президент Эйзенхауэртэй уулзаха, Баруун Германида, Францида, Югославида хүрэхэ ба президент Титотэй уулзаха, Сири, Ливан, Египедээр ябаха юм.

Парашютистнүүдэй һуралсал



Парашютистнүүдэй ажалай үдэр юрын хүнүүдэй ажалай үдэртэ орходоо һураггүй эртэ захалдаг юм. Тэдэнэр үдэр бүри үүрэй сайжа байхада республиканска ДОСААФ-эй байшанай дэргэдэ сугларaад, аэродром ошожо, тэндэ һуралсадаг юм.

Манай республика дотор парашютна спортые олоной дунда нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ ниитын-инструкторнууд Анатолий Гумилин, Даша Ефремова, Владимир Шатунов гэгшэд эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Тэдэнэр энэ жэлэй үнгэрһэн хугасаа соо 500 парашютистнүүдые бэлдээ.

Городой предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэд дээдэ ба дунда һургуулинуудай һурагшад энэ һонирхолтой спортдо ехэ эдэбхитэйгээр хабаадана. Тэдэнэр парашюдаар түрүүшынхеэ дэбхэрэн бууһанай удаа, энэ спортдо бүри ехээр дурлажа, мэргэжэлээ улам нарижуулхын тула үнэн зүрхэнһөө оролдон һуралсана. Неля Сигал, Галя Сметанская гэгшэд энэ жэлдэ парашютистын 3-дахи разрядай нормые дүүргэхээр бэеэ бэлдэжэ байна. Иимэ эрмэлзэлгэтэй залуушуул үдэр ерэхэ бүри олошорно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ДОСААФ-эй московско центральна аэроклубай лётчик-инструктор В. В. Воронков спортсменүүдые ниидэхынь урда тээ шалгажа ябана.

С. Рябушкинай текст.
В. Шитиковэй фото.

МНР-эй арадай сэрэгэй дуу, хатарай ансамбль Улан-Удэдэ

Монгол Арадай Республикын сэрэгэй дуу, хатарай ансамбль уржа үдэшэ Улан-Удэдэ ерэбэ.

Улан-Удын вокзал дээрэ городой олониитэ, пионернүүд, республикын Культурын министерствын болон искусствын хүдэлмэрилэгшэд ба бусад тэдэниие угтаба.

БМАССР-эй Культурын министр нүхэр Д. Ж. Жалсабон хүндэтэ айлшадаа амаршалан, угталгын үгэ хэлэбэ.

Арадай сэрэгэй дуу, хатарай ансамблиин начальник нүхэр Ядма харюугай үгэ хэлээ.

Улан-Удын пионернүүд хүндэтэ айлшадтаа баглаа сэсэгүүдые барюулба.

Тус ансамбль 1930 ондо эмхидхэгдэһэн байгаа. Мүнөө МНР-эй арадай сэрэгэй дуу, хатарай ансамбль хамта 130 хүнһөө бүридэнэ. Тэдэнэй 44 хүниинь эмэгтэйшүүл юм.

Үсэгэлдэр үдэшэ Бурят-Монголой Ленинэй ордента оперо ба балетэй театр соо Монгол Арадай Республикын арадай сэрэгэй дуу, хатарай ансамбль түрүүшынгээ концерт табижа, харагшадта халуунаар угтагдаба. Ансамблиин концертдэ монгол арадай дуунууд, хатар танцанууд, мүн арадай демократиин оронуудай, советскэ композиторнуудай дуунууд гүйсэдхэгдөө.

Мүнөөдэр, үдэрэй 4 часта тэдэнэр БМАССР-эй 25 жэлэй нэрэмжэтэ стадион дээрэ концерт табиха.

СПОРТ

Һурагшадай мүрысөөн

БМАССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ Улан-Удэ городой һургуулинуудай һурагшад — эдир спортсменүүдэй мүрысөөн боложо дүүрэбэ.

Городой 14 һургуулинуудай 500 шахуу һурагшад (наһаараа илгагдажа, гурбан группа болоод) өөһэд хоорондын ба командна түрүү һууриин түлөө мүрысөө.

Эгээн эдир (1942—1943 ондо түрэһэн) спортсменүүд 60 метрын урилдаагаар мүрысөө нээбэ. Эндэ басагадай дундаһаа 3-дахи һургуулиин түлөөлэгшэ О. Шакарева, хүбүүдэй дундаһаа В. Соколовский шалгаран гараа.

Граната шэдэлгээр О. Лебедева (3-дахи һургуули), Г. Иллариошин (16-дахи һургуули) илалта туйлабад.

500 метртэ болоһон урилдаан һонирхолтойгоор үнгэрөө. Түрүүшын 100 метртэ тэдэнэр адли шахуу ябаа, теэд саашадаа габшагай хүнүүдынь түрүүлэн гаража, һубарилдаба. Эсэстээ басагадай дундаһаа О. Лебедева, хүбүүдэй дундаһаа В. Соколовский түрүүлжэ ерэбэ.

Мүн энэ үдэр басагад үндэрые харайлгаар мүрысөө. 125 сантиметр үндэрые гаталһан С. Губина (65-дахи һургуули) һайн амжалта туйлаа. Утые харайлгаар хүбүүдэй дундаһаа В. Желтоножко илаа. Тэрэ 4 метр 96 сантиметр харайһан байха юм.

1940—1941 онуудта түрэһэн үхибүүд 100 метртэ урилдалгаар, гранат шэдэлтээр ба утые, үндэрые харайлгаар мүрысөө.

Урилдаанда 64-дэхи һургуулиин һурагша Э. Яковишина ба 3-дахи һургуулиин һурагша О. Запорожский гэгшэд эрхим саг харуулба. Утые харайлтаар — С. Виноградов (2-дохи һургуули), Э. Яковишина (64-дэхи һургуули) гэгшэд илаа. Басагадай дундаһаа В. Леонова (9-дэхи һургуули), хүбүүдэй дундаһаа А. Титенков (68-дахи һургуули) гэгшэд баранһаа холо граната шэдэлээ.

Хоёрдохи үдэрынь мүн лэ 1940—1941 онуудта түрэһэн эдир спортсменүүд 4 х 100 метрын эстафетна урилдаа үнгэргөө. Басагадай дундаһаа 64-дэхи һургуулиин, хүбүүдэй дундаһаа 1-дэхи һургуулиин спортсменүүд түрүүлэн ерэһэн байха юм. Үндэрые харайлгаар хүбүүдэй дундаһаа Э. Стрельцов шалгараа. Тэрэ 150 сантиметр үндэрые харайгаа. Мүрысөөнэй хоёрдохи үдэрэй эсэстэ басагад 400 метртэ, хүбүүд 800 метртэ урилдаа. Энэ мүрысөөндэ Э. Яковишина (64-дэхи һургуули), Э. Лебедева (3-дахи һургуули) баранние ахин гараһан байха юм.

Г. Николаев.

Кяхтын футболистнарай илалта

Футболоор республикын кубок абахын тула хүдөөгэй футболистнарай мүрысөөн үргэлжэлһөөр.

Июниин 17—19-нэй үдэрнүүдтэ Иволгын аймагай центр Иволгинскда 1-дэхи кустын футболистнарай хоорондо мүрысөөн болоо. Эндэ Иволгын, Кударын, Кяхтын, Сэлэнгын, Заиграйн аймагуудай командanууд хабаадалсаа.

Мүрысөөнэй түрүүшын үдэр Кударын—Иволгын, Кяхтын—Сэлэнгын футболистнар уулзаа.

Иволгын аймагай команда һайн бэлэдхэлтэй байжа, нааданай түрүүшын хахадые 4:0 тоотойгоор дүүргэбэ. Нааданай хоёрдохи хахадта иволгынхид бүри эдэбхитэйгээр добтолжо, нүгөөдүүлэйнгээ ворота руу үшөө 6 бүмбэгэ сохижо оруулба. Тиигэжэ иволгынхид 10:0 тоотойгоор илалта туйлаба.

Кяхтын ба Сэлэнгын аймагай командануудай мүрысөөн һонирхолтойгоор үнгэрөө. Энэ хоёр команда нааданай түрүүшын хахадта хэды шанга тулалдаа хэбэшье һаа тэнсээ.

Нааданай хоёрдохи хахад кяхтынхидай шанга добтолгоор эхилээ.

Тиин хүршэ сэлэнгынхидэйнгээ ворота руу 6 бүмбэгэ сохижо оруулаа. Тиигэжэ, үнгэрэгшэ жэлдэ хүдөөгэй футболистнарай дунда чемпион байһан Сэлэнгын аймагай команда шүүгдээ.

Н. Николаев.

Редактор Д. Л. ЛОБСАНОВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, заместителя редактора — 32-74, отв. секретаря — 27-37, партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности —34-05, местной информации и писем —24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00796. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 3309.